

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ПЕТА СЕДНИЦА
ПРВОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Први дан рада
14. мај 2019. године

(Седница је почела у 10.20 часова. Председава Маја Гојковић, председник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици, отварам Пету седницу Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у овој години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствује 87 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 129 народних посланика и да имамо услове за рад.

Да ли неко од председника, односно овлашћених представника посланичких група жели да затражи обавештење или објашњење у складу са чланом 287. Пословника?

Реч има народни посланик Војислав Шешељ.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, ја постављам питање председнику Републике, председнику Владе и министру иностраних послова – зашто Република Србија није предузела мере одмазде, односно реторзије према Републици Црној Гори након што је у лажираном кривичном процесу осуђено 11 држављана Србије због измишљеног кривичног дела, чак су осуђена и двојица измишљених Руса, који уопште не постоје? Цела јавност је могла да прати то суђење и да види да никаквих доказа нема, да се процес водио на основу лажних сведока, иначе криминалаца, уцењених, купљених итд.

Поставља се питање шта Србија може да уради. Србија би, пре свега, требало да почне да отказује неке билатералне међународне уговоре са Црном Гором, и то оне које су више у корист Црној Гори него Србији, а таквих има доста. Србија би хитно морала да повуче амбасадора из Црне Горе, да откаже гостопримство црногорском амбасадору у Београду. И, ако то ништа не помогне, Србија би онда морала да ухапси 11 црногорских

држављана, обавезно црногорске националности, и да им суди у Београду. Зашто да им суди? За покушај пуча. Нема доказа. Па нису ни они имали доказа. Ми их осудимо, па онда понудимо размену. Нема другог начина. Тако раде цивилизоване државе.

Друго, ми Црној Гори можемо направити много дипломатских проблема. А кад се буду хапсили црногорски држављани, да се води рачуна да се хапсе они који имају одређене функције у државној управи, од председника општине па надаље, па да се уплаше и да не долазе у Србију.

Друго, све олакшице које су имали српски туристи за летовање у Црној Гори да се укину, јер Црна Гора није пријатељска држава све док има овакав режим Мила Ђукановића.

Црна Гора не заслужује било какве олакшице српске владе, било какву помоћ на економском, дипломатском, стручном, техничком, научном плану, јер данас се у Црној Гори најгоре поступа са припадницима српске националне мањине. Одавно је Црна Гора превазишла поступке албанских или хрватских власти на том плану. Данас у Црној Гори ниједан Србин не може да се запосли у јавној служби, ни у јавном предузећу. Ко год се изјасни да је Србин, он је практично ван закона. Прогоне се српске политичке партије. Лидери тих партија се хапсе и такође суде због измишљене кривице.

Режим Мила Ђукановића одавно је прешао у отворену диктатуру, а срамота би било за демократску Србију да уопште одржава дипломатске односе са диктаторским режимом у било којој земљи света, па и у Црној Гори.

Ми треба да обавештавамо непрекидно светску јавност шта се све дешава у Црној Гори и да затражимо од надлежних међународних институција да стану у заштиту угрожене српске националне мањине. У Црној Гори живи 30% декларисаних Срба, а кад се узму у обзир и они који су уплашени и натерани да се изјасне као Црногорци вероватно их има више од 50%. Српска национална мањина је најугроженија у Црној Гори. Ни према једној другој националној мањини власт се не понаша као према Србима. То су све разлози да заострим до краја наше односе са црногорским режимом.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем, господине Шешељ.

Реч има народни посланик Фатмир Хасани.

ФАТМИР ХАСАНИ: Уважени председавајући Парламента, даме и господо народни посланици, питање постављам Влади Републике Србије – да ли Влада има намеру да децентрализује државу Србију?

Тенденција ка централизацији нарушава углед државе и оштећује имовину на територијама општине, као државну имовину. Свој говор ћу фокусирати на трећу тачку ове седнице, о спречавању корупције.

У Србији постоји једна негативна појава која оштећује општинску територију и државну имовину. Ради се о имовини „Србијавода“ и имовини „Србијашума“, која се експлоатише испред очију општинског руководства, а са дозволама од стране руководиоца који живи далеко од

те општине, у центру региона, које се корумпира зато што је он далеко од општинских очију. Експлоатише се песак у рекама без милости, речна корита су се претворила у кањоне дубоке по двадесет метара и због тога падају мостови, као што је пао мост у Бујановцу који веже село Љиљанце и остала села. Друго, пали се шума без милости, а после тога се сече за нечији интерес, шумара и његовог шефа, а загађење и оштећење флоре и фауне нико не гледа и нико не одговара за то. Зато неки шеф у Лесковцу и Нишу мисли да тамо нема интерес, тамо живе Албанци, шта хоће, нека раде.

Није у реду да општинска власт нема ингеренције на својој територији. Ова територија пропада због тога што општинска власт не контролише ту имовину.

Друго, чланови неке комисије за приватизацију продају или приватизују неку имовину, неке фирме, а општинска власт је у ауту. На пример, бујановачка Индустрија дувана продата је и приватизована за 750.000 евра, а та имовина кошта преко три милиона. Да ли овде има корупције, ја не знам, нека други процене. Не може да буде успешна приватизација ако општинска власт не учествује у тој приватизацији.

Треће, председник општине нема ниједног полицајца да спречава неке негативне појаве у општини. Која је сврха тога да сви конци буду у једној руци и да се издалека све контролише? То је исто као да председник месне заједнице менаџерише домаћинлук туђе куће. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Хасани.

Реч има народни посланик Предраг Јеленковић.

Изволите.

ПРЕДРАГ ЈЕЛЕНКОВИЋ: Хвала, председавајући.

Упућујем питање Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – да ли су добијени резултати мерења и да ли су утврђена прекорачења у односу на граничне вредности индикатора буке за деоницу ауто-пута Коридора 10 која практично пролази кроз град Ниш? У којој је фази постављање заштитног зида поред дела ауто-пута ка Софији који ће грађане насеља Комрен штитити од буке?

Наиме, у овом делу источног крака Коридора 10 ауто-пут пролази кроз градску општину Црвени крст и дели насеље Комрен на два дела. Како је оваква ситуација на терену већ више од десет година, у име грађана Ниша, уколико је то могуће, молим за хитно постављање поменутих плоча, из безбедносних и других сигурносних разлога. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Новица Тончев.

Изволите, колега Тончев.

НОВИЦА ТОНЧЕВ: Поштоване колеге, желим да искористим ову прилику да по трећи пут поставим исто питање и покушам да убедим надлежне органе да ми као народном посланику доставе тачан и потпун одговор у вези са штетом коју трпи буџет државе због лошег рада садашње више јавне тужитељке у Врању Данијеле Трајковић. Досад сам два пута постављао питање Републичком јавном тужилаштву и Државном већу тужилаца и последњи одговор који сам добио од републичког тужиоца

гласи овако – обавештавамо вас да је Републичко јавно тужилаштво већ доставило одговор на постављени захтев за обавештење, број тај и тај.

Ово просто није тачно. Моје конкретно питање је гласило и данас гласи – колико људи је правоснажно ослобођено кривице; колико поступака је застарело; колики је износ судских трошкова пао на терет буџета државе за све време откако је Данијела Трајковић обављала функцију основног јавног тужиоца и откако је виши јавни тужилац у Врању?

Добио сам податке који се односе на статистику, статистика мене не интересује. И добио сам податке да се то исплаћује по неком закону, чл. 265. Закона о кривичном поступку. Према томе, ја нисам добио одговор колики су трошкови ангажовања адвоката, вештака и судски паушал на име 147 предмета у којима су људи ослобођени оптужби које им је на терет ставила Данијела Трајковић као основни јавни тужилац.

Ово питам јер је ово новац свих пореских обвезника, ово је новац од пореза који се одбијао од плате посланика, од рачуна које плаћају сви грађани Србије и моје право као народног посланика јесте да ми се саопшти податак колико нестручан рад једног јавног тужиоца, као што је у овом случају Данијела Трајковић, кошта буџет ове државе ако је тачан податак да је 147 људи које је оптужила ослобођено. Не могу Републичко тужилаштво и Државно веће тужилаца да игноришу своје дужности према Народној скупштини и да се овако немарно односе према конкретном посланичком питању.

Колико је ово моје питање озбиљно и важно, показује случај професора Аце Миланова из Сурдулице. Да Миланов не би могао да буде противкандидат тадашњем одборнику Демократске странке, кандидату за директора Техничке школе у Сурдулици, Небојши Дојчиновићу (иначе потпредседнику ДС-а у Сурдулици), ухапшен је по налогу Данијеле Трајковић. Због неоснованог прогона и оптужнице ослобађајућом пресудом Аци Миланову је досуђена штета, по основу судских трошкова и изгубљене зараде, од око седам и по милиона динара. Због наплате штете по тој пресуди био је блокиран рачун Техничке школе, а судски трошкови по кривичном предмету Вишег суда у Врању број 72/13 износили су 639.000 динара и исплаћени су такође на терет буџета.

Зато постављам питање надлежним органима – да ли су ови подаци тачни и колико је укупно буџет по свим судским пресудама исплатио због прогона и терора који је Данијела Трајковић водила против професора Аце Миланова?

Прогањала је Данијела Трајковић и друге људе, ја ћу да напоменем сад њих десетак, али имам списак од најмање педесеторо њих. То су: Ађемовић Драгиша, бивши председник суда, сада покојни, Јанковић Стаменко, Милан Величковић, Мирослав Стојиљковић, Снежана Врбанац, Станислав Јовић, Наталија Радовановић, Слободан Стојановић, Горан Вукашиновић, Драган Мицић, Стојановић Владимир, Миле Синадиновић и још неки.

Због тога тражим од Државног већа тужилаца и Јавног тужилаштва да нам дају свако име и сваки износ штете коју је направила Данијела

Трајковић. Моје посланичко питање је веома озбиљно и зато још једанпут захтевам да ми се достави списак људи, са именима и презименима, бројевима предмета, класификацијом кривичног дела и износом трошкова који су им из буџета испаћени пред тужилаштвом и судовима за период кад је Данијела Трајковић била на челу Основног тужилаштва у Сурдулици, Основног тужилаштва у Владичином Хану, касније Вишег тужилаштва у Врању. Ово ћу захтевати све док не добијем комплетан одговор.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Тончев.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, прво питање везано је за питање Војислава Шешеља.

Шта мисли држава Србија, односно Влада Републике Србије да предузме против Небојше Медојевића, Радничке фронте из Загреба, такозване Наше странке из Тузле, која је учествовала у демонстрацијама где се позивало на насилно обарање власти, што је кривично дело из Кривичног законика, чл. 308. и 309?

С тим у вези, опште је познато да је Бошко Обрадовић тражио да се ухапси легално изабран председник, да је у ту сврху опколио Председништво, возио камионе и тако даље.

Моје друго питање везано је за децентрализацију и господина Фатмира – да ли је тачно да је Србија децентрализована земља и да је Косово наша покрајина?

Моје следеће питање везано је за медије. Питање се односи на Министарство културе и информисања. Желим да поставим следећа питања: под број један, да ли је Телевизија Н1, да ли су спортски канали... Пре свега, да ли су Телевизија Н1 и СК тзв. канал, који се емитује у тринаест варијанти, регистровани у Регулаторном телу за електронске медије? Дакле, да ли су уписани као електронски медији?

Следеће питање у вези са Телевизијом Н1 и сличним каналима које сам већ набројао – да ли плаћају накнаду за емитовање коју плаћају домаћи телевизијски канали Регулаторном телу за електронске медије, тзв. РЕМ-у? Да ли плаћају накнаду с обзиром на то да домаћи канали плаћају ту накнаду и до 500.000 евра?

Ако то није тачно, ако Телевизија Н1 није регистрована као домаћи медиј, ако Телевизија Н1 не плаћа накнаду за емитовање, моје следеће питање је – да ли се Телевизија Н1 и слични канали сматрају прекограничним каналима, што значи да имају право да реемитују програм? И с тим у вези – ако су прекогранични канал, ко је дозволио да сем реемитовања програма из иностранства емитују програм из студија у Београду и да емитују домаће рекламе и тиме угрожавају пословање регуларних телевизијских домаћих канала који живе од реклама? Дакле, да ли је тачно да они програм не реемитују него га емитују из студија у Београду и да притом пуштају домаће канале, што је кршење међународне конвенције Савета Европе о прекограничним каналима?

Дакле, огроман новац се на такав начин одлива. Рећи ћу вам и како јер је моје следеће питање – да ли спортски канали и Н1 телевизија наплаћују и емитовање домаћих реклама, чиме крше Закон о оглашавању који је ова скупштина донела?

Последње питање везано за Н1 телевизију и сличне тзв. прекограничне канале, ја тврдим пиратске, јесте следеће: Да ли је тачно да кабловски оператер (који би такве канале требало да искључи, а РЕМ то да нареди), за разлику од домаћих медија којима приликом емитовања на кабловском оператеру СББ тај СББ не плаћа никакву накнаду, страним прекограничним каналима, укључујући Н1 телевизију и сличне канале, кабловски оператер СББ, власништво Шолака, вероватно Ђиласа и Дејвида Петреуса, плаћа накнаду од неколико евроценти до евра?

Па испада да ми финансирамо Н1 телевизију, која ради против Владе Републике Србије, против легалних органа власти, која овде није регистрована, која емитује противправно програм, и још је ми финансирамо претплатницима СББ-а јер новац добијају од СББ-а за емитовање.

Значи, то су питања која су везана за Министарство културе и информисања. Очекујем, с обзиром на то да сам слична питања постављао, да коначно добијем одговор.

А најважније у свему је да када тужите Н1 телевизију не можете да добијете на суду, јер она није регистрована у Србији као електронски медиј и може о вама да објави било шта.

Најважније моје питање – да ли је Н1 телевизија, која емитује програм из Београда, емитује рекламе, регистрована у регистру електронских медија у РЕМ-у у Републици Србији? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ристичевићу.

Реч има народни посланик Александар Марковић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Господине Милићевићу, даме и господо народни посланици, моје посланичко питање је упућено представницима градске власти у Београду, и то првенствено господину Радојичићу, градоначелнику, али и заменику градоначелника господину Весићу, и гласи – колика је финансијска штета начињена досад грађанима Београда због вишедневних блокада радова на реконструкцији Трга републике, али такође и због уништавања градске имовине?

Наиме, сви смо сведоци да се последњих дана и недеља у Београду дешава нешто потпуно шизофрено и досад незабележено, а то су ове блокаде радова на Тргу републике и уништавање градске имовине у виду саобраћајних знакова и табли, заштитних ограда и сличних ствари, и то од стране председника једне београдске општине, у питању је Општина Стари град, Марка Бастаћа, који је онедавно постао главни Ђиласов јуришник. Дакле, озбиљно прети да засени чак и Бошка Обрадовића, који је дуго био без премца у тој борби за највећег и најпожртвованијег Ђиласовог слугу.

Дакле, тај Бастаћ, борац за Ћиласове интересе, већ данима са групом својих присталица омета и блокира радове, малтретира људе, прети тамо радницима, свађа се са грађанима који ту пролазе и бије се саобраћајним знаковима. Дакле, на делу је потпуна шизофренија и лудило као резултат потпуне политичке немоћи и икаквог политичког програма, а вероватно је и последица фрустрације због дебакла ових њихових суботњих протеста.

Е сад, све то не би био толики проблем да то не кошта грађане Београда. Отуда произилази моје питање, зато што сматрам да Београђани имају право да знају – колика је штета начињена овим дивљањем Бастаћа и екипе, ко ће то да плати је можда најважније питање и да ли је покренута кривична и прекршајна пријава за овај вандализам?

Ево како то изгледа: ево овде Бастаћа у току борбе са паркинглама. Ево, на другој слици, како поносно стоји на багеру. Знате оно – чега се паметан стиди, онај други се поноси. Ево га овде након битке са заштитним оградама и ево га на слици како се свађа са грађанима који негодују због оваквог понашања, потпуно оправдано негодују.

Има ту још доста питања. Да ли је истина да су људи који се налазе у његовој пратњи, сви редом, запослени у Општини Стари град или установама чији је Општина Стари град оснивач? Ако се испостави да је истина, треба утврдити како је могуће да запослени, уместо да су у радно време на својим радним местима, време проводе у овим суманутим блокадама. Дакле, ко их је натерао на то, ко им је омогућио то и ко ће за то да одговара?

Такође треба утврдити зашто Бастаћ ово ради, да ли му је неко наредио да блокира функционисање града; да ли му је Ћилас можда, његов шеф, наредио да блокира радове. Подсетићу да је Ћилас недавно основао некакву странку, а заправо је купио странку. Дакле, купио је постојећу странку, јер, знате, он не воли да се мучи. Зашто да гради страначку инфраструктуру, зашто да скупља потписе, зашто да обилази Србију? Купи лепо човек, готово, а пара има, паре му нису проблем. У тој његовој странци Бастаћ је члан председништва и то ме наводи на помисао да је управо Ћилас налогодавац блокаде градилишта и уништавања градске имовине.

Сви знају да је Ћилас неко ко не мари за интересе Београда и Београђана. То је, уосталом, и доказао док је био градоначелник Београда, када је био актер небројено афера, а резултат његове власти су били дугови од преко милијарду евра. Те дугове још увек отплаћујемо и дан-данас.

Мој предлог је да се рачун за ову штету испостави Драгану Ћиласу, који је шеф свим тим штеточинама из Савеза за Србију. И овде је потпуно јасно да је њихова политика – што горе за грађане, то боље за њих. Али ме радује што су изгубили интересовање и поверење грађана, јер, као што видите, нико више не долази на те њихове шетње и та њихова окупљања. Остало је још неколико упорних шаторција, доконих. Мислим да више голубова у том парку има, него протестаната. А након ове последње Бошкове бламаже, када је покушао да блокира раскрсницу Кнеза Милоша и Краља Милана, мислим да ће и они одустати од тога. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Настављамо са радом пошто више нема пријављених за питања.

Обавештавам вас да су спречени да данас присуствују посланици Снежана Б. Петровић, Жарко Обрадовић и Снежана Богосављевић Бошковић.

Сагласно члану 86. став 2. Пословника, обавештавам вас да је ова седница сазвана у року краћем од рока утврђеног чланом 86. став 1. Пословника ради потребе да Народна скупштина што пре размотри предлоге аката из предложеног дневног реда.

У сазиву ове седнице који вам је достављен садржан је предлог дневног реда седнице.

Прво ћемо утврђивати предлоге за разматрање аката по хитном поступку.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о изменама и допунама Закона о главном граду.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – један, против – један, уздржаних – нема, од укупно 147 посланика који учествују у гласању.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о изменама и допуни Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 126, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о изменама и допунама Законика о кривичном поступку.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 129, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 133, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о спречавању корупције.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 133, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 1981 (2018) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије за финансирање јавног сектора – унапређење инфраструктуре у области здравствене заштите у Србији.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 133, против – нико, уздржан – један.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења услуга електронске управе) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 133, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења трговине и саобраћаја Западног Балкана уз примену вишефазног програмског приступа) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 133, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат модернизације пореске администрације) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 133, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Финансијског уговора – Оквир за јачање отпорности локалне инфраструктуре, између Републике Србије и Европске инвестиционе банке.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 134, против – нико, уздржан – један.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Финансијског уговора Партнерство за локални развој између Републике Србије и Европске инвестиционе банке.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 134, против – нико, уздржана – два.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног купца за Пројекат изградње ауто-пута Е-763, деоница Прељина–Пожега, између Владе Републике Србије, коју представља Министарство финансија, као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 134, против – нико, уздржан – један.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Влада је предложила да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног

купца за Пројекат модернизације и реконструкције мађарско-српске железничке везе на територији Републике Србије, за деоницу Нови Сад – Суботица – државна граница (Келебија), између Владе Републике Србије коју представља Министарство финансија као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 137, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Високи савет судства је предложио да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог одлуке о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 135, против – један, уздржан – један.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Високи савет судства је предложио да се по хитном поступку стави на дневни ред Предлог одлуке о избору председника судова.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 134, против – један, уздржаних – нема.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Прелазимо на допуне предложеног дневног реда.

Професор Шеварлић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог декларације о генетички модификованим организмима (ГМО) и производима од ГМО.

Изволите, професоре.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Захваљујем, госпођо председнице.

Поштовани грађани Србије, у суботу, 18. маја, светски је протест против „Бајера“. Многе организације ће се придружити и у Србији и у више места ћемо организовати протесте за Србију без генетички модификованих организама.

Имајући у виду да се око 7.000 одборника у 136 скупштина општина и градова једногласно изјаснило против увоза, узгоја, прераде и промета генетички модификованих организама и производа од генетички модификованих организама, мислим да најмање што треба да учинимо, ако смо заиста народни представници, а 223 посланика из овог сазива живе на територији тих 136 општина и градова, јесте да усвојимо и кровну декларацију којом се обавезује држава Србија да пре измене и допуне или доношења новог Закона о генетички модификованим организмима спроведе референдум на коме ће се грађани демократски изјаснити да ли су за или против ГМО.

Имајући у виду да је основно људско право да људи знају шта једу и да је све већи број земаља... Од, раније, само Бенина, Зимбабвеа и Србије, сада имамо још земаља; ево, сад ћу вам прочитати ноћашњи извештај колико је сада земаља које су против, забраниле су и промет. Дакле, поред ове три земље, промет су забранили Алжир, Венецуела, Кенија, Киргистан, који је донео и стратегију да у наредних десет година своју целокупну пољопривреду преведе у органску пољопривреду, Мадагаскар, Перу, Русија, а да не говоримо о земљама које су против узгоја генетички

модификованих организама. Притом наводим да већи број ових земаља јесу чланице Светске трговинске организације. И постављам питање – како оне као чланице Светске трговинске организације могу да забране промет, а нама се не дозвољава да забрањујемо промет?

Такође, у овој сали је одржана Парламентарна скупштина медитеранских земаља, на којој је била присутна и представница Директората за пријем нових чланица у Светску трговинску организацију. Поставио сам неколико питања и добио после више месеци одговор. Тај одговор сам проследио кабинету председника Народне скупштине, да се исти преведе и достави свим посланицима. И поред ургенције председавајућег на тој пленарној скупштини, нажалост, Народна скупштина није превела тај документ и није га учинила доступним народним посланицима. Зашто народни посланици немају право да знају какав је одговор Светске трговинске организације по том питању?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем, професоре Шеварлићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – осам, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 138 народних посланика, од укупно присутних 146.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Немања Шаровић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница у вези са убиством и политичком позадином убиства Зорана Ђинђића, који је поднео Народној скупштини 15. децембра 2016. године.

Да ли народни посланик Немања Шаровић жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – осам, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 140 народних посланика, од укупно присутних 148.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Немања Шаровић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора ради утврђивања чињеница и околности у вези са притисцима на државне органе и кршење закона током избора за народне посланике у Народној скупштини одржаних 2016. године, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Немања Шаровић жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 11, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 137 народних посланика, од укупно присутних 148.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Божидар Делић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о правима бораца и породица погинулих и

несталих бораца, који је поднео Народној скупштини 16. новембра 2017. године.

Да ли народни посланик Божидар Делић жели реч? (Да.)

Изволите.

БОЖИДАР ДЕЛИЋ: Уважени председавајући, даме и господо народни посланици, ово је петнаести пут да говорим о закону о правима бораца и породицама погинулих и несталих бораца. Чекамо 28 година на овај закон. Све државе у окружењу, па и неке квазидржаве, већ су решиле питања својих бораца. Остала је само Србија, која заборавља борце.

Ја сам током неколико прошлих дана био у једној великој држави, нашој пријатељској држави, где сам се срео са борцима из Другог светског рата, али и борцима из ратова који су вођени после Другог светског рата. Једна парола коју они имају ме је посебно дојмила приликом отварања нове поставке изложбе о најважнијим биткама Другог светског рата. Јесте да је то на руском, али када се преведе на српски, то отприлике гласи – нико није заборављен и ништа није заборављено. То важи за Русију, али то не важи за нас овде у Србији.

Чујем да је ових дана кренула јавна расправа о Нацрту закона о борацкој и инвалидској заштити. Тај предлог и тај нацрт је нешто најгоре што је у последње време написано и што ће вероватно доћи пред ову скупштину. По први пут, истина, борцима се у том нацрту даје право да буду борци, што значи да неко може да одлучи о томе да неки од њих и нису борци, и говори се о томе да имају право да имају борацку књижицу и да ће они који на други начин не могу да се лече моћи по први пут да се лече, што је добро. Али нигде нема говора о националном признању, а национално признање, онако како га виде борци, то је један лист папира на коме пише да су се они борили за своју отаџбину. И то је спомен-медаља браниоцима отаџбине од 1990. до 1999. године.

Ја не знам како се размишља у овој држави и ко потцењује борце и ко ће доћи у ову скупштину да представи један тако накарадан нацрт закона, али борци ће вероватно на свој начин одговорити и на тај нацрт. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 26, против – нико, уздржаних – нема, није гласао – 121 народни посланик, од укупно присутних 147 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Вјерица Радета, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о измени Породичног закона, који је поднела Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Вјерица Радета жели реч? (Да.)

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Наши људи који деценијама живе и раде у иностранству већ годинама уназад долазе у Србију да заврше неке здравствене интервенције нпр. које се односе на сређивање зуба, па затим

козметичке, фризерске услуге итд., зато што је то за њихове услове у Србији много јефтиније. То је заиста у реду и када бисмо имали озбиљног министра трговине којем је стало до државе чији је министар, то би, рецимо, између осталог могла бити и туристичка понуда у бањском туризму. Али постоји нешто што није у реду и што би заиста, крајње је време, требало променити.

Ви сте овде недавно усвојили онај закон о узимању органа без сагласности лица од кога се органи узимају и преко тог Евротранспланта ми смо већ постали згодно место где се из иностранства за добре паре купују органи. О томе се онако шушка помало, али све више заправо говори. Ми смо се обратили и Уставном суду. Очекујемо да ће члан тог закона који о томе говори бити стављен ван снаге.

Али ни то данас није тема, тема је Породични закон и оно што се дешава у Србији – све више људи из иностранства долази, колико год то грозно звучало, да купује децу. Како то раде? То се ради преко центара за социјални рад, преко корумпираних службеника у центрима за социјални рад. Немојте да се чудите, сви знате да је ово истина. Недавно је неко у једној телевизијској емисији рекао – у иностранство се дају само болесна деца. Шта то значи? Да ли то значи да треба да бацамо нашу болесну децу? Ми треба да их лечимо. То једноставно није тачно, то је такође бизнис, који користе људи који одавде, наводно легално, узимају децу преко центара за социјални рад. Они тамо у њиховим земљама добијају озбиљан новац, поготово када је у питању дете које има неких здравствених проблема, а баш га брига и баш их брига за то дете.

Ми смо инсистирали када је закон доношен – и сада, много година после, подсећамо да тај закон мора да се промени – да Србија нема ни једно једино дете вишка које треба да се даје на усвајање негде у иностранство. Уосталом, другачију причу причају представници власти када је у питању повећање наталитета, када је у питању популациона политика.

И наравно, завршавам у једној реченици, проблем који мора да се реши јесте проблем хранитељских породица које су направиле бизнис на рачун сиромашних породица којима се узимају деца уместо да им се дају паре да децу хране. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 11, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 136, од укупно присутних 147 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Вјерица Радета, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о избору народних посланика, који је поднела Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Вјерица Радета жели реч?

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Још 2000. године Српска радикална странка, наша посланичка група, иницирала је међу посланицима доношење Закона

о избору народних посланика где је био предвиђен пропорционални систем. Тај закон, такав какав је, наш предлог заправо је усвојен у Народној скупштини и све политичке партије... То је ваљда један од ретких закона у нашој новијој парламентарној пракси где су све политичке партије гласале за тај предлог. И заиста то јесте био добар закон.

У међувремену је са неколико интервенција, неколико измена тај закон постао лош и ми сада предлажемо да се поново врати оно за шта је била цела Србија, а верујемо да је и сада, јер све више међу колегама народним посланицима, у медијима, јавности и разговору са комшијама, грађанима, како год хоћете, све више људима смета то што одређени политичари, посланици претрчавају из једне партије у другу. То је постао озбиљан бизнис. Чули смо овде данас како Драган Ђилас купује странке, што је тачно, али поготово се купују посланици, више се не зна ко је дошао у којој посланичкој групи и са које листе у Народну скупштину, у међувремену колико пута је „променио дрес“ и где се сада налази.

Ми морамо томе да станемо на пут да бисмо пре свега заштитили углед Народне скупштине и да бисмо заштитили вољу грађана. Знате, ако је неко гласао за СРС, онда сваки народни посланик СРС-а мора бити свестан чињенице да су грађани гласали за наш програм, за оно што смо обећавали у предизборној кампањи итд. Нико нема право да тај мандат носи било коме другом.

Ми смо се за то залагали одувек. Сада желимо, ево, већ од октобра који пут инсистирамо да се овај предлог стави на дневни ред, да расправљамо о томе, да врло једноставно уставну одредбу уградимо у закон, буквално да је препишемо, и да оставимо могућност сваком народном посланику да свој мандат стави на располагање политичкој странци, политичкој партији са чије је листе изабран за народног посланика. Ми немамо другог начина да сачувамо и заштитимо и вољу грађана и углед Народне скупштине.

Прошли пут када сам о овоме говорила, а то је било пре двадесетак дана, рекла сам да у Скупштини има 14 некаквих „слободних стрелаца“, 14 посланика који не припадају ниједној посланичкој групи, а данас их већ има 16 и питање је докле ће то тако да иде.

Најлепше вас молим да прихватите да расправљамо о овоме, па можемо амандманима са свих страна да интервенишемо и да коначно уведемо ред у Народну скупштину. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – девет, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 138, од укупно присутних 147 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Весна Николић Вукајловић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о стављању ван снаге Закона о раду, који је поднела Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Весна Николић Вукајловић жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 12, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 135, од укупно присутних 147 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Наташа Сп. Јовановић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о држављанству Републике Србије, који је поднела Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Наташа Сп. Јовановић жели реч?

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Даме и господо народни посланици, после срамне инквизиторске пресуде тзв. антисрпског суда у Црној Гори, под патронатом једног од највећих непријатеља српског народа, Мила Ђукановића, и криминалца, вођа једне од највећих мафија које данашњи свет познаје, очигледно је да морате да схватите да усвајањем измене овог Закона о држављанству можемо и те како да помогнемо нашим сународницима из Црне Горе и Републике Српске. Сада ћу да говорим о проблемима Срба из Црне Горе, јер под оваквим терором огољеног криминалног и антисрпског режима многи не могу да опстану.

У школској 2017/2018. години шестсто студената бруцоша у Србији је уписало факултете и изјаснило се, јер то наш закон дозвољава, како би остварили бесплатно школовање, да су српске националности, изјашњавају се као Срби. Многи од њих су поднели захтев за стицање држављанства Републике Србије. Многи од њих не желе више да се врате и да живе и раде у Црној Гори. А и зашто би када им та антисрпска власт, која иде на руку шиптарским зликовцима и свим непријатељима Срба, не дозвољава могућност да имају двојно држављанство? Сећате се случаја једног Которанина који је био прогањан од стране Миловог криминалног режима када се открило да има двојно држављанство? Срби који имају два пасоша то морају да крију; иначе, одузима им се имовина, истераће их са посла, њихова деца губе право на здравствено осигурање, апсолутно све.

И ви видите какав је то режим. Због тога, дајте да им помогнемо да они који желе да беже од тог терора, они који не желе тамо да се врате... То није случај са Србима из Републике Српске, наравно, они желе да остваре двојно држављанство и доживљавају Србију као своју матицу, а специјални паралелни односи које смо усвојили са Републиком Српском и те како поспешују ту сарадњу, и треба им омогућити да што пре добију држављанство. Иначе, преко 50.000 Срба из Републике Српске поднело је захтев за држављанство Србије.

Али Срби из Црне Горе морају под хитно да добију, јер многи од њих чекају већ две-три године и многи од њих, а поготово ако би се сазнало, имали би и те како велике проблеме.

Зато сматрамо да је довољан рок од шест месеци да се изврше све неопходне провере од стране државних органа, БИА, Министарства унутрашњих послова и да се та административна баријера која живот значи Србима из Црне Горе, а и многим из Републике Српске, због посла и свега другог, укине тако што ћете прихватити ову измену Закона. Дакле,

да им се најкасније у року од шест месеци, ако се испуњавају сви услови који су потребни, а верујем да многи од њих испуњавају тај услов јер дају изјаву да прихватају Србију као своју матицу и тако је доживљавају, омогући држављанство.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 12, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 135, од укупно присутних 147 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Ружица Николић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о пресађивању људских органа, који је поднела Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Ружица Николић жели реч? (Да.)

Изволите.

РУЖИЦА НИКОЛИЋ: Захваљујем, господине Милићевићу.

Даме и господо народни посланици, Законом о пресађивању људских органа уведена је претпостављена сагласност којом сваки пунолетни грађанин Србије постаје потенцијални донор, односно давалац органа уколико се против тога не изјасни усмено или писаним путем Управи за биомедицину.

Као разлог за увођење и доношење оваквог закона навели сте повећање броја органа за пресађивање. Донирање органа треба и мора да буде израз наше слободне воље и наш слободан избор, јер једино тако ћемо постићи жељени ефекат, а не уколико је то законска обавеза.

Ми из Српске радикалне странке поднели смо измене овог закона којима предлажемо да се претпостављена сагласност укине, односно предлажемо измену члана 23. овог закона којом предлажемо да се органи ради пресађивања могу узети са пунолетног грађанина Републике Србије само ако се током живота изјаснио да буде донор, а не да ми претпостављамо да не жели да буде донор само зато што се није пријавио Управи за биомедицину.

Ми смо поднели и иницијативу за оцену уставности члана 23. Закона о пресађивању људских органа, јер су управо овим чланом прекршени члан 23. и члан 25. Устава Републике Србије. Очекујемо да ће Уставни суд донети једину исправну одлуку – да члан 23. Закона прогласи да није усаглашен с Уставом Републике Србије, са чл. 23. и 25. Устава, и да ће се на тај начин спречити даља штетност примене овог закона и даље кршење Устава.

Такође бисмо указали на могућност злоупотреба и трговине органима, јер претпостављена сагласност оставља велики простор иако се законом изричито забрањује свака трговина органима и сматра се кривичним делом.

Да би се повећао број добровољних давалаца органа, Министарство здравља али и комплетно друштво треба да ради на промоцији донорства, јер ће се једино на тај начин повећати број добровољних давалаца органа

у Србији, и то је једини начин да се постигне жељени ефекат. Значи, само позитивном кампањом и промоцијом донорства може се повећати број органа за пресађивање, јер нови орган неке значи и нов живот, а не оваквим законом којим се крши Устав Републике Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 10, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 138 народних посланика, од укупно присутних 148.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Филип Стојановић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о граничној контроли, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Филип Стојановић жели реч? (Да.)

ФИЛИП СТОЈАНОВИЋ: Захваљујем, господине Милићевићу.

Даме и господо народни посланици, поднео сам Предлог закона о изменама и допунама Закона о граничној контроли и тражим да се он уврсти у дневни ред данашње седнице.

Свима је познато да су најважније карактеристике сваке земље њене међународно признате границе којима је она одвојена од других земаља, односно од својих суседа. Држава Србија има дефинисане и међународно признате границе према својим суседима. Границе државе Србије према њеном јужном суседу, односно Албанији дефинисане су Резолуцијом 1244, коју је донео Савет безбедности УН. Нажалост, Србија је једна од ретких земаља којој је насилно отет део територије од стране 19 држава НАТО-а. И неке друге државе желе да легализују стање окупације и да границе Аутономне Покрајине Косова и Метохије према остатку Србије прогласе као међународне границе.

Ми у Српској радикалној странци свесни смо околности под којима је дошло до овога. Ми не кривимо актуелни режим због ситуације у којој се нашло Косово и Метохија, али кривимо га због нечега другог. Наиме, руководећи органи Републике Србије морају непрестано инсистирати на Резолуцији 1244, која гарантује целовитост државне територије Републике Србије. Међутим, досад нисмо видели да овај режим инсистира на Резолуцији 1244 и то сматрамо недопустивим.

Подсетићу вас да по тој резолуцији Србија има право да на граници према Албанији распореди хиљаду припадника својих снага безбедности. Као човек који је рођен на Косову и Метохији, који је до насилног егзодуса доле провео цео свој живот, увек ћу тражити од свих режима да инсистирају на поштовању Резолуције 1244. Ово тим пре што се међународне околности полако мењају у нашу корист и убеђен сам да нећемо дуго чекати дан када ће Косово и Метохија поново бити интегрисано са остатком Републике Србије. Ако Бог да, поново ће кроз моје Гњилане да се чују српске трубе и да свирају чувену „Гњиланку“.

Зато око државне територије не би смело да буде никаквих компромиса, док се о свим другим темама може разговарати с Албанцима, који... Видите да и Република Хрватска показује нескривене аспирације

према делу наше територије која се налази на левој обали Дунава. По овом питању режим мора бити бескомпромисан, не пристајући ни на какве преговоре или договоре на ову тему. Зато сматрам да ће усвајање оваквог закона који сам ја предложио створити јасне претпоставке и неопходности што скоријег стављања окупираног дела територије под нашу пуну контролу. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 11, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 136, од укупно присутних 147 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Томислав Љубеновић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Томислав Љубеновић жели реч? (Да.)

Изволите.

ТОМИСЛАВ ЉУБЕНОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Финансијска подршка породицама са децом у виду остваривања права из овог закона допринела би побољшању услова за задовољење основних потреба у породицама са децом које нису у могућности да то самостално постигну, а број таквих породица је све већи.

Усвајањем предложених измена и допуна биле би стављене ван снаге дискриминаторске одредбе важећег закона којима је дефинисано да се дечји, родитељски додатак остварује само за прво, друго, треће и четврто дете. Свако дете, без обзира на ред рођења, мора бити равноправно третирано свим правним прописима Републике Србије. Продужење временског периода исплате родитељског додатка, и то за треће дете до навршене 18. године живота уместо досадашње 10. године живота, за четврто дете до навршене 18. године живота уместо досадашње 10. године живота, за пето и свако наредно дете за које се досад није могло остварити право на родитељски додатак до навршене 18. године живота, обезбедило би делимичну финансијску сигурност породицама са више деце.

Република Србија се последњих деценија суочава са великим демографским проблемима, а један од највећих демографских проблема је недовољан број новорођене деце. Број новорођених је много нижи од броја преминулих, што је довело до негативног природног прираштаја. Евидентан је велики број младих људи који напуштају земљу па је изузетно повећан удео старог становништва у укупном броју становника. Економска ситуација у Републици Србији је све лошија, па се велики број породица суочава са недостатком финансијских средстава, што се директно одражава на рађање и подизање деце.

Имајући у виду ове чињенице, неопходно је да држава хитно предузме све мере којима би се створили услови за побољшање

финансијског положаја породица са децом и омогућила сигурност у погледу давања државе будућим родитељима.

Усвајањем предложених измена и допуна Закона о финансијској подршци породици са децом утицало би се у значајној мери на решавање једног од највећих демографских проблема, а то је недовољан број новорођене деце.

Што се тиче финансијских средстава потребних за спровођење овог закона, став Српске радикалне странке је да треба направити трајну прераспodelу средстава у буџету Републике Србије, и то тако што ће се коначно престати са финансирањем разних невладиних организација и тај новац одредити за исплату децјег и родитељског додатка на начин како СРС предлаже овим изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом.

Усвајањем ових измена и допуна створила би се основа за подстицај рађања више деце и за финансијско оснаживање породица са децом, која би мотивисала родитеље да остану у Србији, да се заустави тренд масовног одласка из Србије. Сведоци смо свакодневног одласка читавих породица са југа Србије...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – осам, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 137, од укупно присутних 145 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Дубравко Бојић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о допунама Закона о психоактивним контролисаним супстанцама, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Дубравко Бојић жели реч? (Да.)

Изволите.

ДУБРАВКО БОЈИЋ: Хвала, господине Милићевићу.

Даме и господо народни посланици, Закон о психоактивним контролисаним супстанцама је веома важан јер се овим законом уређују многа питања која су од изузетног значаја за здравље и сигурност наших грађана. То су, пре свега, питање производње, промета, употребе, чувања, складиштења, као и уништавања оне дроге која није за даљу употребу.

Испред Српске радикалне странке, моја интервенција односи се баш на овај сегмент – дрога одузета на основу одлуке надлежног органа, а у складу са законом, која није употребљена као сировина за производњу или у друге сврхе, уништава се. Тражио сам додавање члана који гласи: „Целокупна количина одузетих психоактивних контролисаних супстанци поново се узоркује, а затим подвргава квалитетној хемијској анализи.“ Све ово је из разлога да би се спречиле свеколике могуће злоупотребе.

Даме и господо, питање дроге је један од највећих проблема савременог света. Најгоре су синтетичке дроге, које се синтетишу свакодневно и производе у приручним и приученим лабораторијама са веома сумњивим научним и технолошким капацитетом. Баш пре неки дан,

тачније у суботу, 11. маја, медији су известили и указали на велику појаву ове дроге. Ове дроге изазивају код човека психотично лудило које га тера на ненормално понашање. Народски речено, испију човеку мозак. Затим, могу довести до драматичног ремећења рада срца, чак могу изазвати срчани удар, доводе до престанка функције рада бубрега, изазивају опасна унутрашња крварења, отежавају дисање и изазивају многе друге здравствене компликације.

Веома су интересантна имена ових дрога: једна се зове „купина“, „јагода“, а једна, веровали или не, „божја дрога“. Не знам само ко је благослови овим именом. Ту је и „блади мери“. Ова дрога у свету се први пут појавила у Немачкој 2015. године и последице су биле и смртни случајеви. Научно је доказано да се коришћење ове дроге доводи у везу са повећањем броја самоубиства. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – девет, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 136, од укупно присутних 145 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила предлог.

Народни посланик Зоран Деспотовић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Зоран Деспотовић жели реч? (Да.)

Изволите.

ЗОРАН ДЕСПОТОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Даме и господо народни посланици, имајући у виду тренутну економску и демографску ситуацију у руралним срединама, можемо констатовати да су нам села већ празна, да у њима више нема живота, да су многа домаћинства напуштена, бројна села остала без иједног становника, док оно мало живља чини углавном старачка популација. Радноспособне млађе генерације масовно одлазе у градске средине и иностранство како би бар обезбедили пристојан и нормалан живот какав у Србији, нажалост, нису у могућности да приуште. На то их приморава низак стандард, немогућност проналаска посла, лош квалитет живота. Тенденција пада квалитета живота људи у руралним срединама траје већ дужи низ година.

Српска радикална странка је више пута поднела Предлог закона о подстицајима у пољопривреди, коме би ресорно министарство требало крајње озбиљно да приступи и да га са разлогом прихвати. Разлог за доношење овог закона је тај што би држава требало да повећањем новчаног износа премија за млеко стимулише произвођаче, како би се конкретним потезима поправио положај пољопривредника, а уједно би им се створила могућност да оствареном уштедом прошире инвестициона улагања у проширење производње. Такође је неопходно да се доња граница количине млека по кварталима на које се остварује премија смањи, нарочито тамо где су услови за пољопривредне потрошаче

отежани, а производња скоро на минимуму. Из тог разлога би се доња граница премије за кравље млеко по кварталу уместо досадашњих 1.500 литара смањила на 1.000 литара, како би и они пољопривредници са отежаним условима производње могли да остваре право на премију.

У истом члану 15. став 4. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју предлажемо да се износ премија за млеко са досадашњих седам динара по литру повећа на десет динара по литру.

Затим, у члану 18. став 1. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју мења се износ основних подстицаја за биљну производњу тако да се износ подстицаја по хектару до највише шест хиљада динара, који предвиђа постојеће решење, повећа на најмање девет хиљада динара.

Питао сам више пута и опет питам ресорно министарство и тражим одговор – зашто се не реши питање краткорочних и дугорочних пољопривредних кредита из 2004, 2005. године, где су домаћи пољопривредници у незавидном положају јер су им за вратом судски извршитељи који глобе њихову имовину? У том периоду кредити су били једини вид помоћи државе, јер других субвенција није ни било. Ти кредити су најчешће одобравани у распону од 40.000 до 240.000 динара, у зависности од величине газдинства. Камата на годишњем нивоу била је 5%. Дугорочни кредити су се одобравали у банкама под условима прописаним од стране надлежног министарства, уз обавезну хипотеку на земљу или некретнину. Пошто пољопривредни произвођачи нису били у могућности да на време врате поменути кредит из 2004 и 2005. године до данас, газдинство постаје пасивно и пољопривредни произвођачи не могу остварити никакву субвенцију ни било какав подстицај у пољопривреди. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Деспотовићу.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – осам, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 136, од укупно присутна 144 народна посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Срето Перић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о стављању ван снаге Закона о извршењу и обезбеђењу, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Срето Перић жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – седам, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 137, од укупно присутна 144 народна посланика.

Народни посланик Никола Савић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима, који је поднео Народној скупштини 15. октобра 2018. године.

Да ли народни посланик Никола Савић жели реч? (Да.)

Изволите.

НИКОЛА САВИЋ: Захваљујем, господине председавајући.

Даме и господо народни посланици, поднео сам Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима са предлогом да се уврсти у дневни ред ове скупштине.

Проблем са уџбеницима одавно постоји, међутим, он је у последње време нешто израженији јер имамо ситуацију да уџбенике пише свако, издаје свако и свако врши њихов одабир. Ми нисмо за то да у овој области влада монопол једне издавачке куће, али, у сваком случају, овде мора да постоји неки ред. Ово је посебно важно када су у питању уџбеници који обрађују националну историју и националну културу.

Ми имамо друштвену климу где се неке ствари, морам да признам, мало поправљају, али то још треба преточити у уџбенике. Данас се слободно, јасно и гласно говори о нашим херојима са Кошара, али тих ствари још увек нема у уџбеницима. То би требало да се нађе у уџбеницима историје, јер ти хероји са Кошара су остварили исти подвиг као што су, рецимо, браниоци Београда пре неких сто година. Мислим да су ти хероји са Кошара апсолутно заслужили да се нађу у нашим уџбеницима. Као што, рецимо, знамо да се НАТО агресија доскора званично звала НАТО кампања, а сада су ствари назване својим именом.

Ми имамо уџбенике који на најеклатантнији начин вређају јавни морал обичног човека и заиста мислим да је недопустиво да се такве ствари више налазе у уџбеницима.

Ако се овој ствари не посвети већа пажња, у перспективи, у неко догледно време, које и није у тако далекој будућности, имаћемо заиста велике проблеме, јер знамо да Шиптари са Косова већ својатају српско културно наслеђе као што је Пећка патријаршија, Грачаница и да не набрајам све наше манастире. Или, рецимо, с друге стране имамо ситуацију да у Хрватској све оно што је издато на латиници сматрају хрватским културним наслеђем. Тако рецимо може да се деси, уколико будемо неопрезни, да се сабрана дела Добрице Ћосића, највећег српског писца, која су издата на латиници прогласе за хрватско културно наслеђе.

Дакле, ово је заиста једна озбиљна ствар и власт мора учинити све да овоме посвети потребну пажњу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – седам, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 138, од укупно присутних 145 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Никола Савић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о безбедности саобраћаја на путевима, који је поднео Народној скупштини 28. марта 2019. године.

Да ли народни посланик Никола Савић жели реч? (Да.)

Изволите.

НИКОЛА САВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, ми смо на две претходне седнице ове скупштине разматрали законе који третирају проблематику из

области саобраћаја. Имали смо на претпрошлој седници управо овај закон који сам поднео, то је Закон о безбедности саобраћаја на путевима, али ову ствар коју сам предложио у свом закону, као допуну овог дневног реда, нико није узео у обзир.

На прошлој седници смо такође имали један други закон, који третира саобраћај на путевима, превоз путника у друмском саобраћају и неке амандмане које је подносила Српска радикална странка, који су заиста били смислени и конкретни, Влада није узела у обзир.

Овде сам конкретно предлогом овог закона тражио да се у контроверзном члану 47. став 7. Предлога закона о саобраћају на путевима измени, из простог разлога што је недоречен и контрадикторан. Наиме, дословним и доследним тумачењем става овога закона не може се јасно утврдити ко има првенство на раскрсницама. Наиме, тамо стоји једна одредница – уколико је упаљено жуто светло, да важи правило десне стране и правило левог скретања, а то треба да важи тек онда када се пре тога помену саобраћајни знаци, који наравно одређују првенство саобраћаја на путевима.

Имали смо неколико (ја знам за неколико, можда и више) ситуација где је управо баш због ове недоследности и недоречености у Закону дошло до саобраћајних незгода, а вештаци из области саобраћаја и људи из правне струке нису могли јасно да утврде о чему се ради и ко је виновник, односно кривац те саобраћајне незгоде.

Заиста апелујем на ову власт да ову ствар узме у разматрање, поготово што видите да нажалост у последње време имамо великих проблема што се тиче саобраћаја на путевима. Нажалост, многи наши људи гину; имали смо недавно, за ускршње празнике, знате сви, пет погинулих на путу код Куршумлије. Тако да ова ствар није за играње, ово је ствар где треба изменити само једну реченицу или редослед речи како би се решио проблем барем у овој области. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – девет, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 137, од укупно присутних 146 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Мирослава Станковић Ђуричић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи, који је поднела Народној скупштини 14. марта 2019. године.

Да ли народни посланик Мирослава Станковић Ђуричић жели реч? Изволите.

МИРОСЛАВА СТАНКОВИЋ ЂУРИЧИЋ: Захваљујем, председавајући.

Сведоци смо изузетно лоше демографске слике Републике Србије. Сваке године Република Србија изгуби од 35.000 до 38.000 становника и ако се овако настави, за четрдесетак година имаћемо три милиона становника мање него данас. Ако свему додамо и чињеницу да више од

300.000 парова има проблем са неплодношћу, долазимо до тога да је Закон о биомедицински потпомогнутој оплодњи изузетно важан, а проблем natalитета један од горућих проблема Републике Србије.

Они који пролазе кроз ову битку знају колико је тешко прикупити сву потребну медицинску документацију да би се дошло до комисије за улазак у процес. Као неко ко је и сам прошао кроз овај процес, могу да кажем да су парови често несхваћени и да се осећају усамљено и беспомоћно. Требало би постићи да дијагностика буде једноставна, брза и приступачна, што тренутно апсолутно није случај.

Неопходно је укинути старосну границу и оставити комисији да процени по индивидуалном репродуктивном потенцијалу. Треба омогућити свакој жени која испуњава медицинске услове да покуша да се оствари као мајка. Такође, треба законом регулисати питање мушке неплодности, односно обезбедити мушкарцима да се лече о трошку Републичког фонда здравственог осигурања. Затим, повећати број финансираних покушаја биомедицински потпомогнуте оплодње од стране Републичког фонда здравственог осигурања, као и омогућити процес БМПО са замрзнутим материјалом паровима који имају проблем мушке неплодности, као и паровима који су здрав материјал замрзли пре него што су ушли у процес лечења малигних обољења.

Такође, треба омогућити финансирање за замрзавање и одмрзавање материјала, омогућити биомедицински потпомогнуту оплодњу и оним паровима који су се већ остварили као родитељи природним путем. Зашто би ти парови били осуђени на једно дете уколико се у међувремену појавио неки медицински проблем и уколико је једини начин да се поново остваре као родитељи управо биомедицински потпомогнута оплодња, а таквих парова нема мало.

Ово право је гарантовано и Уставом Републике Србије, чланом 63. Овај проблем је веома важан и веома сложен и осетљив и треба му темељно приступити и решавати га. Предлажем да подржите овај предлог измене Закона због алармантне демографске слике Републике Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – девет, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 138, од укупно присутних 147 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Жика Гојковић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о отварању досијеа служби безбедности у Републици Србији, који је поднео Народној скупштини 22. априла 2019. године.

Да ли народни посланик Жика Гојковић жели реч?

Изволите.

ЖИКА ГОЈКОВИЋ: Поштовани председавајући, желим прво да вам изразим добродошлицу и да вам пожелим добро здравље и свако добро у

будућности. Само, молим вас, немојте ми одбити ово време које треба да говорим.

Молим за мало пажње пошто ћу прочитати неке одредбе закона које су изузетно важне јер је Покрет обнове Краљевине Србије поднео за допуну дневног реда Предлог закона о отварању досијеа.

Због кратког времена прочитаћу само оне основне одредбе. Циљ закона је да се грађанима, овлашћеним представницима група грађана или организацијама и њиховим правним следбеницима омогући приступ подацима које су о њима водиле службе безбедности; да се грађани, групе грађана и организације заштите од злоупотребе проузроковане коришћењем података које су прикупиле службе безбедности; да се омогући рехабилитација жртва; да се разјасне судбине несталих и умрлих грађана и беба, као и да се обезбеди дисконтинуитет у односу на ранији период владавине ауторитарних режима и да се расветле комунистички злочини.

Досијеи су збирке података које су службе безбедности водиле о грађанима, групама грађана и организацијама, без обзира на форму у којој су вођене. Не смеју се нарушавати права трећих лица и откривање личних података о њима; допуштење да такви подаци буду доступни јавности могу дати само трећа лица и њихови законски наследници. Свако има право да узме свој досије или део досијеа или да затражи уништавање досијеа у личном присуству. Комисија која одлучује о досијеима састоји се од седам чланова, који се бирају

народној иницијативи, који су Народној скупштини поднели народни посланици Татјана Мацура, Владимир Ђурић, Александар Стевановић, Љупка Михајловска и Ненад Божић 17. августа 2018. године.

Да ли народни посланик Татјана Мацура жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – нико, против – нико, уздржаних – нема, нису гласала – 144 народна посланика, колико је и присутно.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Татјана Мацура, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложила је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог закона о изменама и допунама Закона о финансијској подршци породици са децом, који су Народној скупштини поднели народни посланици Татјана Мацура, Владимир Ђурић, Александар Стевановић, Љупка Михајловска и Ненад Божић 25. септембра 2018. године.

Да ли народни посланик Татјана Мацура жели реч? (Не.)

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – један, против – нико, уздржаних – нема, нису гласала – 143 народна посланика, од укупно присутна 144.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – нико, против – нико, уздржаних – нема, нису гласала – 144 народна посланика, колико је и присутно у сали.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Маријан Ристичевић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за пословање кабловских оператера, емитовања прекограничних канала, емитовања домаћих реклама у садржајима прекограничних канала и осталих неправилности везаних за електронске медије и кабловске оператере које контролишу Драган Ђилас, Драган Шолак и Дејвид Петреус.

Да ли народни посланик Маријан Ристичевић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, да бисте боље разумели тему, замислите сада да нас тројица, господин Матић, господин Атлагић и ја, региструјемо фиктивно телевизију у Србији, фиктивно, дакле да не постоји и да постоји само на папиру. Сада замислите следећу ситуацију: да у Француској, Немачкој, Холандији и другим европским земљама емитујемо

канала, који овде не плаћају накнаду за емитовање, а притом емитују и програм и рекламе и додатно угрожавају домаће медије. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем се.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – девет, против – нико, уздржаних – нема, није гласало – 137, од укупно присутних 146 народних посланика.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Маријан Ристичевић, на основу члана 92. Пословника Народне скупштине, предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за афере повезане са бившим градоначелником Београда Драганом Ђиласом и ненаменским трошењем средстава, који је поднео Народној скупштини 27. марта 2018. године.

Да ли народни посланик Маријан Ристичевић жели реч? (Да.)

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, Драган Ђилас, велики извозник нашег новца, новца грађана Републике Србије, то успева, а већ сам рекао како Шо

Драган Ђилас је власник и утиче на све медије у Србији зато што контролишу кабловске канале, контролишу новац и на такав начин, као кад је са Мишковићем био у „Пресу“, битно утиче на политичке прилике. И зато вам је данас Н1 телевизија противзаконито на Првом каналу уместо РТС-а, државног програма. Зато ређају канале: Ђиласов канал је на јединици, пре тога је Н1 телевизија. Значи, нерегистровани медији, који не плаћају порез, на црно емитују рекламе, угрожавају домаће медије, они користе тржиште у Србији, претплатнике, испумпавају паре.

ПРЕДСЕДНИК: Време, хвала.

Народни посланиче, стављам ваш предлог на гласање.

Закључујем гласање: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да Народна скупштина није прихватила овај предлог.

Народни посланик Маријан Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за проглашење лажне државе Косово, утицаја који је на то имало мишљење Међународног суда правде, те поводом тога одговорности бившег министра иностраних послова Вука Јеремића.

Изволите, имате реч.

Закључујем гласање: за – 17, против – нико, уздржаних – нема.

Констатујем да није прихваћен овај предлог.

Народни посланик Маријан Ристичевић предложио је да се дневни ред седнице допуни тачком – Предлог одлуке о образовању анкетног одбора Народне скупштине Републике Србије ради утврђивања чињеница и околности везаних за ненаменско трошење средстава додељених за предизборну кампању.

Изволите, имате реч.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, реч је о Бошку Обрадовићу, кога ми због идеологије називамо Бошко Љотић, и о испумпавању пара из републичког буџета које су добијене за кампању. Десна рука Драгана Ђиласа који једину странку коју је основао, звала се странка Двери, дакле ову своју Странку слободе и правде, која копира ону странку Муслиманске браће која су у Египту признала КиМ, ваљда слушајући Вука Јеремића. Дакле, са њим је и Бошко Љотић, а ја га зовем и Бошко Леворучица.

Ово је шема на који начин је Бошко Обрадовић у политичкој странци Двери новац добијен за изборну кампању, који је као неутрошен требало да буде враћен у републички буџет, испумпао и како је враћен у његове џепове фиктивним пословима са предузетничким радњама чији су власници били његови кандид

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, вама је познато да је Бошко Обрадовић овде угостио унука „славног“ Пернара, који је у Скупштини Краљевине Југославије питао колико кошта српска крв. Дакле, ради се настављачу, односно унуку тог Пернара.

Такође вам је познато да се Бошко Обрадовић дружи са бугарском организацијом „Атака“, да се дружи са неонацистичком организацијом у Немачкој и да је својим екстремизмом, својим насилним покушајима обарања власти, СУП-а, упадом у РТС са моторним тестерама итд., по мени, превршио сваку меру. У овом тренутку он блокира раскрснице, ових дана блокира раскрснице у Београду, најављује блокаду разних институција и путева.

Дакле, мислим да треба формирати анкетни одбор и испитати то његово дружење с екстремним организацијама које траже делове Републике Србије. Такође мислим да треба испитати његово садејство са Радничком фронтом из Загреба, која активно учествује у демонстрацијама у Београду са Нашом странком неког Мурата Ченгића из Тузле и да треба испитати и друге, Небојшу Медојевића, који заједно с њим покушавају да оборе легално изабрану власт у Републици Србији. Зато тражим да се оснује овај анкетни одбор. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – девет, против – нико, уздржаних – нема.

зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца, који је поднела Влада, Предлогу закона о потврђивању Финансијског уговора Партнерство за локални развој између Републике Србије и Европске инвестиционе банке, Предлогу закона о потврђивању Финансијског уговора – Оквир за јачање отпорности локалне инфраструктуре, између Републике Србије и Европске инвестиционе банке, Предлогу закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат модернизације пореске администрације) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, Предлогу закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења трговине и саобраћаја Западног Балкана уз примену вишефазног програмског приступа) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, Предлогу закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења услуга електронске управе) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој и Предлогу закона о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 1981 (2018) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије за финансирање јавног сектора – унапређење инфраструктуре у области здравствене заштите у Србији.

Стављам на гласање овај предлог.

Закључујем гласање: за – 132, против – нико, уздржан – један.

Констатујем да је Народна скупштина прихватила овај предлог.

Пошто смо се изјаснили о предлозима за стављање на дневни ред седнице аката по хитном поступку, предлозима за допуну предложеног дневног реда и о предлогу за спајање расправе, на основу члана 93.

Владе Републике Србије коју представља Министарство финансија, као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца, који је поднела Влада,

7. Предлог закона о потврђивању Уговора о зајму за кредит за повлашћеног купца за Пројекат изградње ауто-пута Е-763, деоница Прељина-Пожега, између Владе Републике Србије, коју представља Министарство финансија, као зајмопримца и кинеске *Export-Import* банке, као зајмодавца, који је поднела Влада,

8. Предлог закона о потврђивању Финансијског уговора Партнерство за локални развој између Републике Србије и Европске инвестиционе банке, који је поднела Влада,

9. Предлог закона о потврђивању Финансијског уговора – Оквир за јачање отпорности локалне инфраструктуре, између Републике Србије и Европске инвестиционе банке, који је поднела Влада,

10. Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат модернизације пореске администрације) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, који је поднела Влада,

11. Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења трговине и саобраћаја Западног Балкана уз примену вишефазног програмског приступа) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, који је поднела Влада,

12. Предлог закона о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења услуга електронске управе) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, који је поднела Влада,

13. Предлог закона о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 1981 (2018) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије за финансирање јавног сектора – унапређење инфраструктуре у области здравствене заштите у Србији, који је поднела Влада,

14. Предлог одлуке о избору председника судова, који је поднео Високи савет судства,

15. Предлог одлуке о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију, који је поднео Високи савет судства.

Прелазимо на рад по утврђеном дневном реду седнице.

Сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да су позвани да присуствују седници: Нела Кубуровић, министар правде, Радомир Илић, државни секретар у Министарству правде, Александар Пантић, изборни члан Високог савета судства из реда судија, Јован Ћосић, вршилац дужности помоћника министра правде, Дејан Царевић, вршилац дужности директора Управе за извршење кривичних санкција, Александра Степановић, начелник Одељења у Управи за извршење кривичних санкција, Наташа Ђелић, шеф Одсека за статусна питања судија Високог савета судства, Златко Петровић, виши саветник у Министарству правде и Божидар Благојевић и Владимир Винш, самостални саветници у Министарству правде.

Молим посланичке групе, уколико то нису учиниле, да одмах поднесу пријаве за реч са редоследом народних посланика.

Прелазимо на тачке 1–5. и 14–15. дневног реда (заједнички начелни и јединствени претрес):

- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНИКА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ КОРУПЦИЈЕ,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА О ОДУЗИМАЊУ ИМОВИНЕ ПРОИСТЕКЛЕ ИЗ КРИВИЧНОГ ДЕЛА,
- ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА,
- ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ПРЕДСЕДНИКА СУДОВА,
- ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ СУДИЈА КОЈИ СЕ ПРВИ ПУТ БИРАЈУ НА СУДИЈСКУ ФУНКЦИЈУ.

Сагласно члану 157. став 2. и члану 192. Пословника Народне скупштине, отварам заједнички начелни и јединствени претрес о Предлогу закона о изменама и допунама Кривичног законика, Предлогу закона о изменама и допунама Законика о кривичном поступку, Предлогу закона о спречавању корупције, Предлогу закона о изменама и допуни Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, Предлогу закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција, Предлогу одлуке о избору председника судова и Предлогу одлуке о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију.

Да ли представник предлагача Нела Кубуровић, министар правде, жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Нела Кубуровић.

НЕЛА КУБУРОВИЋ: Захваљујем, уважена председнице Народне скупштине.

Даме и господо народни посланици, желела бих на почетку обједињене начелне расправе да вам представим најважнија решења која садрже Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика, Предлог закона о изменама и допунама Законика о кривичном поступку, Предлог закона о изменама и допунама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, Предлог закона о спречавању корупције и Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција.

Када је у питању Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика, навешћу три најзначајнија разлога за његово доношење. Први разлог је прихватање иницијативе Фондације „Тијана Јурић“, која је поднета Народној скупштини 9. новембра 2017. године, а коју је подржало 158.460 грађана Републике Србије. Наведеном иницијативом за измене и допуне Кривичног законика предлаже се прописивање казне доживотног затвора за најтежа кривична дела против живота и тела, кривична дела против полне слободе у случајевима када је услед извршења дела наступила смрт детета, малолетног лица, бремените жене и немоћног лица. Поред тога, овом иницијативом предвиђа се да лица која су осуђена

на доживотни затвор за одређена кривична дела немају право на условни отпуст.

У вези с тим, напоменула бих да је Стална радна група за измене и допуне Кривичног законика Министарства правде још током 2015. године, односно још пре подношења предметне иницијативе, разматрала питање увођења казне доживотног затвора у Кривични законик, која би заменила постојећу највишу запрећену казну затвора од 30 до 40 година. Ово питање нашло се и на јавној расправи, где је било затражено од стручне јавности да искаже своје мишљење о томе. Морам да напоменем да је питање увођења доживотног затвора још тада узбуркало стручну јавност, навело на размишљање, разговоре, полемике и, по природи ствари, отворило многа друга питања.

Казна доживотног затвора треба у потпуности да замени постојећу најтежу казну затвора у трајању од 30 до 40 година будући да нема разлога да обе казне постоје истовремено. То значи да се предлог из иницијативе Фондације „Тијана Јурић“ који предвиђа прописивање казне доживотног затвора за најтеже облике кривичних дела односи на одређена кривична дела, као што су тешко убиство, силовање, обљуба над немоћним лицем и обљуба над дететом. У случају када су извршена према детету, малолетном лицу, бременитој жени и немоћном лицу, проширено је на сва друга кривична дела за која је према важећем законском решењу прописан затвор од 30 до 40 година. Та дела су: убиство представника највиших државних органа, тешка дела против уставног уређења и безбедности Србије, удруживање ради вршења кривичних дела, геноцид, злочин против човечности, ратни злочин против цивилног становништва, ратни злочин против рањеника и болесника, тероризам итд.

Наравно, Предлогом закона уводи се и дефинише казна доживотног затвора. Напоменула бих и да је криминалополитичко оправдање казне доживотног затвора у томе што она треба да буде изузетна казна, која замењује смртну казну. Показало се да се за нека најтежа кривична дела у односу на одређене учиниоце временска казна лишења слободе не показује адекватном.

Приликом припреме текста Предлога закона имали смо у виду и упоредноправна решења других земаља. Са изузетком неколико држава, а то су пре свега државе настале на територији бивше Југославије (осим Словеније), као и Шпаније, Португалије, Норвешке, све остале европске земље познају казну доживотног затвора. Ту су и Аустрија, Финска, Француска, Немачка, Италија, Македонија, Словенија, Швајцарска.

Република Србија, као и већина земаља насталих на територији бивше Југославије, сада познаје решење које није уобичајено и које, осим поменутих, не познаје ниједна друга европска земља. Уместо доживотног затвора, предвиђена је дуготрајна временска казна затвора у одређеном распону, а негде у фиксном трајању. Осим тога што се тако добијају две временске казне, лишење слободе са различитим минимумом и максимумом, при чему је тешко тврдити, за разлику од доживотног затвора, да је реч о суштински различитој казни лишења слободе, таква казна изазива дилеме и у погледу тога у ком распону је прописати, и да ли

уопште у распону или фиксном трајању, и какав је њен однос са редовном казном затвора.

Уобичајен приговор који се упућује казни доживотног затвора јесте њена нехуманост. Међутим, у том погледу и постојећа казна затвора у трајању од 30 до 40 година могла би се сматрати такође нехуманом. Наиме, уколико осуђени који је издржавао казну у трајању од 40 година буде пред крај свог живота пуштен на слободу, поставља се питање шта он тиме добија с обзиром на то да је, по правилу, без средстава за живот, у дубокој старости, са прекинутим везама са породицом и пријатељима.

Имајући у виду тежину ове казне и њен изузетан карактер, предвиђена су и одређена ограничења у њеном прописивању и изрицању. Ограничења која се тичу њеног прописивања остала су иста као и код казне затвора од 30 до 40 година. Она се може прописати само за најтежа кривична дела и најтеже облике кривичних дела и увек алтернативно уз казну затвора. Задржана је и забрана њеног изрицања лицима која у време извршења кривичног дела нису навршила 21 годину живота. Осим тога, предвиђена је и забрана изрицања казне доживотног затвора у случајевима када постоји неки од законских основа за ублажавање казне или за ослобођење од казне: прекорачење границе нужне одбране, покушај, битно смањена урачунљивост, добровољни одустанак.

Прописивањем казне доживотног затвора уместо казне затвора од 30 до 40 година добило би се јасније разграничење између доживотног затвора и оног са временским трајањем. Казна доживотног затвора има и симболички значај; она може адекватније да изрази тежину неких кривичних дела и степен кривице учиниоца иако се практично у извршењу може свести на исту дужину као и казна затвора од 30 до 40 година.

Такође је допуњена и одредба Кривичног законика која се односи на застарелост на тај начин што је проширен круг кривичних дела која не застаревају. Предложено је да, поред кривичних дела ратних злочина и других кривичних дела у складу са ратификованим међународним уговорима, застарелост кривичног гоњења и извршења казне не може да наступи и за кривична дела за која је предвиђена казна доживотног затвора.

Имајући у виду да је уведена казна доживотног затвора уместо казне затвора од 30 до 40 година, неопходно је било изменити одредбе које уређују условни отпуст. Предвиђено је да лице осуђено на казну доживотног затвора може да се условно отпусти након издржаних 27 година затвора. Овакво решење у складу је са интенцијом увођења казне доживотног затвора, која је по својој природи тежа од затвора од 30 до 40 година. Будући да по важећем закону лице осуђено на казну затвора од 40 година може бити условно отпуштено након издржаних 26 година и осам месеци, предложено је да осуђени на казну доживотног затвора може бити на условном отпусту након издржаних 27 година затвора. Поред тога, због увођења казне доживотног затвора введен је и рок за опозив условног отпуста за лица осуђена на ову казну.

У складу са иницијативом Фондације „Тијана Јурић“, предвиђено је да суд не може отпустити осуђеног за кривична дела одређена том

иницијативом. Такво решење је у складу са Законом о посебним мерама за спречавање вршења кривичних дела против полне слободе према малолетним лицима (тзв. „Маријин закон“), који као једну од мера предвиђа да се лице осуђено на казну затвора за кривична дела прописана тим законом не може условно отпустити.

Поред увођења доживотног затвора, други значајни разлог за доношење Предлога закона је прописивање правила за строже кажњавање учинилаца кривичних дела када су у питању повратници, односно вишеструки повратници.

У складу са иницијативом Министарства унутрашњих послова, измењене су и допуњене одредбе које се односе на одмеравање казне у случају поврата. Чињеницу да је неко раније осуђиван за кривично дело учињено са умишљајем суд обавезно узима као отежавајућу околност. Код обичног поврата предвиђено је да суд не може изрећи казну испод границе прописане законом или блажу врсту казне ако је учинилац кривичног дела учињеног са умишљајем раније осуђен за умишљајно кривично дело и ако од раније осуде или издржане казне није протекло пет година.

Када је у питању вишеструки поврат (раније две осуде), суд је обавезан да за кривично дело за које му суди изрекне казну изнад половине распона прописане казне, под условом да је учинилац раније два пута осуђен за кривично дело учињено са умишљајем на казну затвора од најмање годину дана и да од дана отпуштања учиниоца са издржавања казне до извршења новог кривичног дела није протекло пет година.

Сужен је и круг кривичних дела за која се може изрећи условна осуда тако што је предвиђено да се ова осуда не може изрећи за кривична дела за која је запређена казна од осам година затвора или тежа казна уместо, како је сада предвиђено, за казну затвора у трајању од десет година. Овом интервенцијом врши се усклађивање Кривичног законика са Закоником о кривичном поступку тако што се предвиђа да се условна осуда може изрећи само за кривично дело за које је Закоником о кривичном поступку предвиђен скраћени поступак.

Предлогом закона извршено је и пооштравање казни за кривична дела: злостављање и мучење, насиље у породици, пореска утаја, убијање и злостављање животиња, спречавање службеног лица у вршењу службене радње, напад на службено лице у вршењу службене дужности, учествовање у групи која спречи службено лице у вршењу службене радње и насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу.

Постоји и трећи битан разлог за доношење овог закона. Измене и допуне садржане у одредбама појединих чланова Предлога закона односе се на потребу усклађивања са Препоруком бр. 5 ФАТФ-а, међународног тела које поставља глобалне стандарде у области борбе против прања новца и финансирања тероризма. Један део тих измена и допуна је у функцији отклањања неусаглашености идентификованих у Извештају Комитета Савета Европе за спречавање прања новца МАНИВАЛ из 2016. године о евалуацији Републике Србије.

Имајући у виду актуелни процес извештавања Комитету Савета Европе, неопходно је да Република Србија усвоји предложене измене како

би био констатован напредак у погледу техничке усклађености са ФАТФ стандардима за борбу против прања новца и финансирања тероризма. Наиме, предложеним изменама и допунама врши се потпуно усклађивање са чланом 2. Међународне конвенције УН о сузбијању финансирања тероризма тако што се опис појединачних кривичних дела усклађује са описом кривичних дела из неколико међународних уговора садржаних у анексу те конвенције, што је један од кључних критеријума за оцену испуњености Препоруке бр. 5. Ради усклађивања с том препоруком, инкриминисана је и радња путовања у иностранство која је повезана са тероризмом и прецизно дефинисан појам „средстава“ код кривичног дела финансирања тероризма.

Дакле, предложеним изменама и допунама постигла би се потпуна усаглашеност са највишим међународним стандардима који се односе на спречавање финансирања тероризма, што је од несумњивог значаја за унапређење положаја Републике Србије у међународним телима у тој области.

Од осталих измена нагласила бих да је, на предлог Министарства унутрашњих послова, интервенисано код кривичног дела тешко убиство тако што је предвиђено кажњавање за радње којима се припрема непосредно извршење овог кривичног дела.

У складу с иницијативом Министарства здравља и међународним препорукама, допуњена су кривична дела: неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога и омогућавање уживања опојних дрога. У том смислу, предвиђен је као квалификовани облик наведених кривичних дела када су она извршена према малолетном лицу, душевно болесном лицу, лицу које је привремено душевно поремећено, лицу које је теже душевно заостало или лицу које се лечи од зависности од опојних дрога, односно када је дело извршено у установи образовања и васпитања или у њеној непосредној близини, установи за извршење кривичних санкција, у јавном локалу или на јавној приредби или ако је дело извршило службено лице, лекар, социјални радник, свештеник, наставник или васпитач искоришћавањем свог положаја или ако је за извршење дела искоришћено малолетно лице.

У вези с тим, измењено је и кривично дело неовлашћено држање опојних дрога због неуједначености судске праксе. Измене се састоје у томе што је као посебан облик прописано и неовлашћено држање опојних дрога у великој количини. Поред тога, предвиђено је да се учиниоцу овог кривичног дела не може одредити извршење казне затвора у просторијама у којима станује, како би се учинилац спречио да током извршења казне настави са вршењем тог кривичног дела.

Поред тога, у складу са предлогом Адвокатске коморе Србије, уводи се и ново кривично дело – напад на адвокате.

Прелазним и завршним одредбама Предлога закона одређује се примена одредаба које се односе на поврат, као и ступање на снагу закона. Предложено је да закон ступи на снагу 1. децембра 2019. године, а одложена примена је неопходна како би се оставило довољно времена да се стручна јавност, надлежни државни органи, судови, јавно тужилаштво

и полиција, као и грађани упознају са предложеним изменама и допунама Кривичног законика с обзиром на њихов велики значај и домаћај.

Када је реч о Предлогу закона о изменама и допунама Законика о кривичном поступку, постојала је потреба усклађивања овог законика са изменама и допунама Кривичног законика из 2016. године којима је измењена систематика Главе 22 и односи се на кривична дела против привреде.

С друге стране, када је реч о Закону о изменама и допунама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, такође је било неопходно усклађивање с изменама и допунама Кривичног законика из 2016. године којима је измењена систематика. Из тог разлога, врши се минимална измена члана 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, који одређује круг кривичних дела за која се тај закон примењује, ради усклађивања нумерације и назива кривичних дела из Кривичног законика.

Четврти, врло битан закон који се данас налази пред народним посланицима, јесте Предлог закона о спречавању корупције. Овај предлог је израђен ради усклађивања правног оквира којим се уређује спречавање корупције са препорукама групе држава за борбу против корупције Савета Европе, тзв. ГРЕКО, из четвртог круга евалуације који је започео у јануару 2012. године. У оквиру овог круга евалуације нагласак је стављен на спречавање корупције кроз разматрање питања која су, између осталог, везана за етичке принципе и правила понашања јавних функционера, као и сукоб интереса при вршењу јавне функције, забрану или ограничења одређених активности јавних функционера, извештавање о имовини, приходима, обавезама и интересима.

У поступку израде закона о спречавању корупције Министарство је доставило законски текст на мишљење експерту групе ГРЕКО, који је анализирао усклађеност законског текста са препорукама ГРЕКО. У октобру 2018. године Министарству правде је достављено мишљење о усклађености законских текстова са препорукама. Ово експертско мишљење је узето у разматрање приликом израде Предлога закона и његове препоруке су уграђене у текст предлога.

Доношење овог закона је од значаја за реализацију стратешких циљева Републике Србије из Националне стратегије за борбу против корупције у Републици Србији за период од 2013. до 2018. године, њеног Акционог плана, као и Акционог плана за Поглавље 23, који такође предвиђа обавезу да се измени Закон о Агенцији за борбу против корупције.

Поред тога, током примене важећег закона, који је у примени већ десет година, уочена је потреба да се већи број одредаба појасни, прецизира и да се исправе многи недостаци важећег закона који су се показали у пракси, као и да се уграде новине у овој области које не садржи важећи закон, а које су везане за сукоб интереса, кумулацију јавних функција, пријављивање имовине и прихода функционера и које су везане за овлашћења Агенције.

Промењен је назив закона зато што назив постојећег закона, Закона о Агенцији за борбу против корупције, не одражава у потпуности материју коју закон уређује. Поред тога што се уређује правни положај, надлежност, организација и рад Агенције, Предлог закона о спречавању корупције садржи одредбе којима се уређују правила о спречавању сукоба интереса при обављању јавних функција, питања која се односе на кумулацију јавних функција, пријављивање имовине и прихода јавних функционера и друга питања која су од значаја за превенцију корупције. Из тих разлога назив Предлога закона је Предлог закона о спречавању корупције, због чега је промењен и назив Агенције у – Агенција за спречавање корупције.

Ради усклађивања са препорукама из мишљења ГРЕКО експерта, промењен је поступак избора директора у циљу објективизације његовог избора. Предлогом закона је прописано да министарство надлежно за послове правосуђа расписује јавни конкурс за избор директора и да Управни одбор Правосудне академије образује комисију за спровођење јавног конкурса за избор директора која је састављена од три члана, који морају испуњавати услове који се по овом закону траже и за директора.

Потом комисија за спровођење конкурса спроводи тест у коме се оцењују стручна оспособљеност, знање и вештине кандидата, који су одређени у програму теста. Тест се састоји из три дела: у првом делу теста проверава се стручност кандидата за директора Агенције, у другом делу се оцењује њихов професионални интегритет за обављање функције директора Агенције, а у трећем делу теста оцењује се програм рада Агенције који кандидат представља члановима комисије. Кандидат за директора Агенције на тесту може добити највише 100 бодова. За први део теста кандидат може да добије највише 70, а за трећи део теста највише 30 бодова.

О приговорима на одлуке комисије за спровођење конкурса одлучује жалбена комисија састављена од три члана, коју такође образује Управни одбор Правосудне академије. После спроведеног теста и окончање поступка по приговорима, комисија за спровођење јавног конкурса за избор директора Агенције доставља министру надлежном за послове ранг-листу кандидата према успеху постигнутом на тесту.

Предлогом закона предвиђена је и дужност министра надлежног за послове правосуђа да Народној скупштини предложи кандидате који су на тесту остварили најмање 80 бодова, а Народна скупштина бира међу предложеним кандидатима директора Агенције већином гласова свих народних посланика. Оваквим изборним поступком гарантује се независност будућег директора у односу на органе извршне власти.

У складу са већ поменутиим препорукама из мишљења ГРЕКО, уместо постојећег одбора Агенције, Предлог закона предвиђа да о жалбама на одлуке које доноси директор Агенције о повреди овог закона одлучује Веће Агенције. Ово тело је састављено од пет чланова, који морају да испуњавају исте услове за избор као и директор. Тиме се омогућава професионализација одлучивања у другостепеном поступку пред Агенцијом, за разлику од важећег законског решења.

Поступак за избор члана Већа Агенције готово је истоветан са поступком за избор директора Агенције. Једина разлика је у томе што се тест састоји из два дела, јер се за избор чланова Већа Агенције не оцењује и програм рада.

Основни циљеви који се желе постићи доношењем закона о спречавању корупције су: заштита јавног интереса, смањење ризика од настанка корупције, јачање интегритета и одговорности органа јавне власти и јавних функционера.

Ради остваривања прокламованих циљева, органи јавне власти су дужни да достављају Агенцији у року од 15 дана од дана пријема писменог и образложеног захтева сва документа и информације којима располажу, односно органи јавне власти су дужни да Агенцији омогуће непосредан увид у та документа ради обављања послова из надлежности Агенције.

Још један важан аспект којим ће бити унапређен рад Агенције јесте директан приступ базама података које се воде у електронском облику, на захтев Агенције, што ће допринети квалитетнијем и ефикаснијем раду, као и размени података електронским путем.

Поред тога, Предлогом закона јасно су дефинисана правила везана за кумулацију јавних функција, и прописана су у посебној глави, имајући у виду суштинску разлику овог института у односу на институт сукоба интереса.

Предлогом закона прецизиране су одредбе које се односе на поступак у коме се одлучује о постојању повреда овог закона. Прописано је да се поступак води у случају сумње у постојање сукоба интереса, постојање неспојивости јавне функције са другим функцијама и пословима јавног функционера, повреде правила која се односе на кумулацију јавних функција и пријем поклона, односно пријављивање имовине и прихода јавних функционера.

Новину представља и могућност да се поступак у коме се одлучује о постојању повреде овог закона може покренути на основу анонимне пријаве, што досад није био случај. Прецизирани су обавезни елементи захтева за покретање поступка, односно пријаве којом се иницира покретање поступка.

Када је реч о санкцијама које се јавном функционеру изричу за повреду закона, предлогом је прописано да се изриче мера опомене уместо мере упозорења прописане важећим законом, као и мера јавног објављивања препоруке за разрешење са јавне функције.

Предлогом закона прецизира се шта се сматра тежом или лакшом повредом закона, као и мере које се изричу у зависности од повреде закона, чиме се отклањају нејасноће у важећим законским решењима.

Предлогом закона је детаљније уређено поступање Агенције по представкама физичких и правних лица.

Новину представља овлашћење Агенције да, у случају да је током поступања по представкама утврдила чињенице које изазивају сумњу да постоје неправилности у раду органа јавне власти, поднесе образложени предлог за надзор

предлога Агенције писмено образложи разлоге за одбијање предлога и да их достави Агенцији најкасније у року од 30 дана од дана одбијања предлога.

Такође, приликом поступања по представци Агенција има овлашћење да изда препоруку органу јавне власти, са мерама које је потребно предузети у циљу отклањања стања које може довести до настанка корупције и са роком у којем је орган дужан да поступи по препоруци.

Имајући у виду све новине које садржи Предлог закона о спречавању корупције, истичем да ће усвајањем овог закона Република Србија добити један модеран оквир који уређује ову област и испунити препоруке специјализованог тела Савета Европе.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција предвиђа мере којима се мења начин извршења казне затвора, чиме се проширује надлежност судије за извршење кривичних санкција на: доношење одлуке да се изречена казна затвора у трајању до једне године извршава у просторијама у којима осуђени станује; доношење одлуке да се осуђени који је разврстан у полуотворено или отворено одељење завода може упутити на рад ван завода код послодавца са пуним радним временом, а да се преостало време налази у заводу, као део припреме за отпуст, и доношење одлуке о превременом отпусту осуђеног са издржавања казне затвора у одређеним случајевима као што су тешка болест, тешки инвалидитет или старост осуђеног, када би даље извршење казне било нехумано.

Предлогом закона су измењене одређене радноправне одредбе које се односе на запослене у Управи за извршење кривичних санкција имајући у виду специфичност и сложеност послова које обављају, с једне стране, као и изложеност ризику.

Решењима садржаним у Предлогу закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција допринеће се бољем третману осуђених лица, као и побољшању статуса државних службеника који су запослени у Управи за извршење кривичних санкција.

Ово су укратко најважнија решења која садрже наведени законски предлози. Желела бих да вам се захвалим на пажњи и изразим наду да ћемо након расправе у начелу и у појединостима усвојити законе који се данас налазе на дневном реду. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Александар Пантић, изборни члан Високог савета судства из реда судија.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ПАНТИЋ: Поштована председнице Народне скупштине, поштована министарко правде, уважени народни посланици, даме и господо, имам част и пријатну дужност да вам изнесем и образложим Предлог одлуке Високог савета судства за избор председника за Виши суд у Београду, Тре

Предлог одлуке за избор судија за Управни суд, које је Високи савет судства утврдио на седници одржаној 19. априла 2019. године.

Наиме, Високи савет судства је у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 6/19 од 1. јануара 2019. године и у дневном листу „Политика“ од 5. фебруара 2019. године огласио избор председника за Виши суд у Београду, Трећи основни суд у Београду, Основни суд у Сомбору, Основни суд у Бујановцу и Прекршајни суд у Нишу, као и у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 103/18 од 26. децембра 2018. године и у дневном листу „Политика“ од 28. децембра 2018. године избор за четири судије за Управни суд.

Високи савет судства је приликом утврђивања предлога кандидата за председнике судова ценио способност кандидата за руковођење и организацију послова, што је Високи савет судства утврдио на основу Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судије на сталној судијској функцији у други или виши суд и о критеријумима за предлагање кандидата за председника суда. Наиме, ови критеријуми се односе на програм рада и разговор са кандидатима. Значи, то су били елементи за утврђивање Предлога одлуке за избор председника судова за које је конкурс расписан.

На основу програма рада који је вреднован од стране Комисије Високог савета судства и на основу одговора кандидата на постављена питања приликом обављеног разговора, Комисија Високог савета судства је одредила завршну оцену за кандидате за председнике судова и на основу те завршне оцене извршен је избор кандидата.

Поред завршне оцене, на основу оцене програма рада и оцене са разговора са кандидатима, Високи савет судства је прибавио и мишљење о кандидатима од седнице свих судија суда за који се предлаже избор председника. Исто тако, прибављена је и оцена Комисије за спровођење поступка вредновања и утврђивања оцене рада судија и председника суда за последње три године, тако да су ова четири елемента била пресудна за предлагање кандидата за председнике судова.

Могу да кажем да су сви кандидати који су предложени добили највишу оцену за програм рада и највишу оцену за одговоре на питања које су дали током разговора, и сви предложени кандидати имају највишу оцену рада за последње три године. Такође, предложени кандидати имају неподељену подршку судија суда за који се предлаже избор председника.

Водећи се овим критеријумима, а на основу члана 13. Закона о Високом савету судства, у вези са чланом 70. Закона о судијама, Високи савет судства је на седници одржаној 19. априла 2019. године утврдио Предлог одлуке за избор председника судова и предложио Народној скупштини Републике Србије избор пет кандидата, и то: Александар Степановић, судија Врховног касационог суда и вршилац функције председника Вишег суда у Београду, предложен је за избор председника Вишег суда у Београду; Душан Агатоновић, судија Вишег суда у Београду и вршилац функције председника Трећег основног суда у Београду, предложен је за избор председника Трећег основног суда у Београду;

Александра Медурић Калчан, судија и вршилац функције председника Основног суда у Сомбору, предложена је за избор председника Основног суда у Сомбору; Станка Крстић, судија и вршилац функције председника Основног суда у Бујановцу, предложена је за избор председника Основног суда у Бујановцу и Мишел Марковић, судија Прекршајног суда у Нишу и вршилац функције Прекршајног суда у Нишу, предложен је за избор председника Прекршајног суда у Нишу.

Што се тиче Предлога одлуке за избор судија за Управни суд, Високи савет судства је стручност, оспособљеност и достојност кандидата за Управни суд утврдио на основу одредаба Закона о судијама, Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судије на сталној судијској функцији у други или виши суд и о критеријумима за предлагање кандидата за председника суда, као и Правилника о програму и начину полагања испита на коме се оцењују стручност и оспособљеност кандидата за судију који се први пут бира.

Приликом предлагања кандидата за избор судија за Управни суд примењене су одредбе два правилника имајући у виду да су на оглас за избор судија за Управни суд конкурисали кандидати из реда судија, као и остала лица и судијски помоћници, те су у овом случају примењене одредбе два правилника.

Високи савет судства за кандидате из реда судија прибавио је оцену рада од комисија за спровођење поступка вредновања и утврђивања оцене рада судија и председника судова и Комисија је сачинила претходну листу кандидата из реда судија, која је објављена на интернет страници Високог савета судства. Претходна листа кандидата из реда судија је достављена Високом савету судства.

У односу на кандидате који не долазе из реда судија, значи, који су судијски помоћници и остала лица, адвокати и лица запослена у другим органима и организацијама, одржан је испит за оцену њихове стручности и оспособљености, који се састоји из два дела: састоји се из писаног теста и писаног задатка. Писани тест се спроводи ради утврђивања њихове стручности, а писани задатак ради утврђивања њихове оспособљености. Оцењују се и писани тест и писани задатак и на основу тих оцена утврђује се јединствена оцена са испита.

Поред тога, Високи савет судства је прибавио податке и мишљења о стручности, оспособљености и достојности кандидата од органа и организација у којима је кандидат радио у правној струци, а за кандидате који долазе из судова прибављено је мишљење седнице свих судија суда из кога потиче кандидат, као и мишљење седнице свих судија непосредног вишег суда.

Поред тога, у складу с одредбом члан 50. Закона о судијама, за кандидате који долазе из реда судијских помоћника прибављена је и оцена њиховог рада. Они се оцењују сваке три године оценама од „не задовољава“, па до „нарочито се истиче“.

Имајући у виду ове критеријуме прописане Правилником за избор судија за Управни суд, како из реда кандидата који долазе из реда судија,

тако и кандидата из реда осталих лица, Високи савет судства је, на основу члана 51. став 1. Закона о судијама, на седници одржаној 19. априла 2019. године утврдио Предлог одлуке за избор судија и предложио Народној скупштини Републике Србије избор четири кандидата, и то: Весна Слијепчевић, судијски помоћник у Управном суду, предложена је за избор судије за Управи суд; Јасмина Минић, судијски помоћник – саветник у Врховном касационом суду, предложена је за избор судије за Управни суд; Весна Иконић, судијски помоћник у Управном суду, предложена је за избор судије за Управни суд и Маја Панић, судијски помоћник у Управном суду, предложена је за избор судије за Управни суд.

Образложење ових предлога Високог савета судства, као и биографије кандидата имате у материјалима које је Високи савет судства доставио Народној скупштини Републике Србије, па вам нећу одузимати време да вам понављам оно што је у материјалима садржано. Уколико је потребно дати додатна обавештења у вези с предложеним кандидатима, ја вам стојим на располагању. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Да ли известиоци надлежних одбора желе реч?

Реч има Петар Петровић.

Изволите.

ПЕТАР ПЕТРОВИЋ: Госпођо председнице, уважена министарко Кубуровић са сарадницима, господине Пантићу, даме и господо народни посланици, Одбор за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу је на јуче одржаној седници прихватио све предлоге закона и предлаже Народној скупштини да их усвоји у дану за гласање, у начелу.

Такође, Одбор је прихватио и предлог Високог савета судства који се односи на избор два председника судова, као и на избор судија који се први пут бирају на судијску функцију, па је, такође, упутио предлог Народној скупштини да у дану за гласање изабере предложене кандидате за председнике судова, односно судије који се први пут бирају. То би било што се тиче Одбора.

Госпођо председнице Скупштине, ако ми дозволите, пошто сам већ устао и добио реч, ја бих неколико речи да кажем и као представник Посланичке групе Јединствена Србија о предложеним текстовима закона. Посланичка група ЈС ће, одмах на почетку да кажем, у дану за гласање гласати за све предложене законе, како из области правосуђа тако и из области финансијских уговора, који су данас на дневном реду.

Дозволите ми да се у неколико речи осврнем на сваки од предложених закона. Свакако да највећу пажњу јавности у Републици Србији већ дужи временски период изазива предлог измена и допуна Кривичног законика Реп

требало још раније да се крене у измену овог законика имајући у виду да много земаља ЕУ, којој ми тежимо и на чије правосуђе у много чему желимо да се угледамо, има предвиђену ову врсту најтеже казне.

Оно што нас из посланичког клуба Јединствене Србије помало – бирам речи, не знам како бих нашао адекватну реч – иритира јесте то што многа тзв. удружења, нека струковна, грађанска итд., помињу једну реч, а то је да би усвајање овог предлога закона и усвајање могућности да се за најтежа кривична дела изриче доживотни затвор било – нехумано. Сада ја питам, као грађанин, као посланик, као члан ЈС и посланичког клуба ЈС – да ли ти који кажу да је та казна нехумана размишљају о томе каква је хуманост према жртвама које су наступиле услед чињења тог кривичног дела? Да ли је хуманост према њиховим родитељима, браћи, сестрама, фамилији итд.? Да ли ми треба више да бринемо о извршиоцима тешких кривичних дела и да будемо хумани према њима или треба више да бринемо о последицама које таква дела имају за ширу јавност у Србији?

Искрен да будем, као појединац, ово није став Јединствене Србије, одавно сам, још 2002. године када сам био посланик, заговарао смртну казну за најтежа кривична дела. То није прихваћено из разлога што је у Европи одавно укинута смртна казна, али мислим да је пандан тој најтежој санкцији ипак доживотни затвор.

Оно што је такође у закону предвиђено јесте и нека врста хуманости, а то је да после протека 27 година од ступања на издржавање казне то лице има право да тражи условни отпуст. Додуше, у закону је предвиђено да тај условни отпуст мора да траје максимално десет година. Ја сам интервенисао једним амандманом, мислим да ће га Влада прихватити, да тај рок буде 15 година. Видећемо шта ће на крају бити.

Оно што такође подржавамо јесте да се по члану 55, односно члану 8. Предлога закона, који се односи на члан 55. изворног закона, оним лицима која су раније осуђена за кривична дела која су урадила са умишљајем не може изрећи казна краћа од минимума предвиђеног за ту врсту дела за које се оптужују.

Тakoђе, код вишеструких повратника је добро што је Министарство то препознало и предложило у члану 9. нови члан, да се код повратника са два и више поврата, а раније су осуђивани за дела извршена са умишљајем, да им се мора изрећи казна минимум 50% од казне предвиђене законом.

Једноставно, ми морамо као друштво и законодавац да станемо на пут повратницима са учињеним крив

заштићени тиме што је запрећена казна за напад на адвоката, односно на чланове његове породице.

Не бих се више задржавао на овом закону, с тим да ћу рећи само да је овај закон у потпуности у сагласности са ставовима Посланичке групе ЈС. Још једном кажем, ми ћемо га подржати.

Када је у питању други закон који је данас на дневном реду, а то је Закон о кривичном поступку, само једну реченицу да кажем – с обзиром на то да се ради о усаглашавању текста овог закона са већ предложеним Кривичним закоником, то је једноставно, да кажем, техничко питање.

Не бих се даље задржавао на овим другим законима, као што су Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, као и Закон о извршењу кривичних санкција, али бих себи дао за право само да са пар реченица прокоментаришем нови закон о Агенцији за борбу против корупције.

Оно што се нама из Јединствене Србије допада јесте то што је Министарство смогло снаге да превазиђе неке, ја бих рекао, чак и притиске, разноразне утицаје када је у питању пријављивање имовине функционера, јер знам да је у неким ранијим радним материјалима било наговештаја, па чак и предлога, да јавни функционер мора да пријављује имовину и пунолетне деце, снаје, пријатеља, кумова итд. Да је то прихваћено, мислим да бисмо отишли у једну опасну ситуацију, једну опасну крајност, где не бисмо могли да изађемо на крај. Ипак смо задржали, ипак је Министарство у предлогу задржало, да кажем условно, постојећа решења да јавни функционер мора да пријави имовину брачног или ванбрачног друга и малолетне деце која са њим живе у домаћинству. Мислим да се ту круг добро завршава. У случају да има сумњи да постоје повезана лица са јавним функционером а да је имовина, да тако кажем, стицана на неки други начин, који није у оквиру позитивних прописа, онда постоји начин да се то провери од стране Агенције.

Још нешто је за похвалу када је у питању овај закон, а то је да сада одборници у локалним парламентима, скупштинама општина, градова, градских општина не морају да пријављују имовину, ако сам ја добро разумео, да кажем, нису јавни функционери, не морају да пријављују имовину, јер има их много, и то би много оптерећивало Агенцију за борбу против корупције, или како се сад буде звала. Из тог разлога поздрављамо тај законски предлог у члану 70. закона о Агенцији за борбу против корупције, односно о спречавању корупције.

Тиме бих ја своје излагање завршио и не бих даље дужио, да не препричавам друге одредбе постојећих законских предлога.

На крају још једном да кажем да ће Посланичка група у дану

Изволите.

БАЛИНТ ПАСТОР: Захваљујем, господине председавајући.

Госпођо министарка, даме и господо народни посланици, СВМ ће подржати све предложене законе а пре свега бих желео да говорим о Предлогу закона о изменама и допунама Кривичног законика.

Веома је добро што је овај предлог дошао на дневни ред и што су баш оваква решења предложена, али исто тако треба да се каже на почетку да је повод или можда најважнији и уједно најтрагичнији повод предлагања оваквих законских измена смрт Тијане Јурић, једне петнаестогодишње Суботичанке, која је брутално убијена 2014. године у Бајмоку, на територији града Суботице.

У међувремену је формирана, основана Фондација „Тијана Јурић“. Та фондација је прикупила за веома кратко време 158.000 потписа грађана. То је пет пута више од минималног броја за народну иницијативу, а тај услов је прописан Уставом Републике Србије. То говори о томе да огромна већина грађана Републике Србије подржава оваква законска решења, односно овакве предлоге измена Кривичног законика. Уколико о томе говоримо, онда мислим да је битно то истаћи не само због Фондације „Тијана Јурић“ него и због тога што је веома битно да се грађани сложе са циљевима Кривичног законика и са казном политиком државе. То је изузетно битно због начела легитимитета.

Мислим да је веома значајно и то што је овим законским изменама предложена још једна сврха кажњавања, а то је остваривање праведности и сразмерности између учињеног дела и тежине кривичне санкције. Просто је невероватно што та сврха кажњавања, тај циљ кажњавања није раније био прописан нашим Кривичним закоником, већ су то биле генерална превенција, специјална превенција, изражавање друштвене осуде и јачање морала. Али и те како је важно да се остварује и праведност и сразмерност између учињеног дела и тежине кривичне санкције. Мислим да је прописивање ове сврхе кажњавања скоро исто толико важно колико је важан институт доживотне казне затвора, тај нови институт или институт који се поново уводи у наше кривично законодавство.

Ми из Савеза војвођанских Мађара једноставно сматрамо да можда одмазда у класичном смислу речи не треба да буде циљ кривичног законодавства и можда не треба да се у 21. веку водимо принципом „око за око, зуб за зуб“, али, с друге стране, казнена политика треба да буде праведна и треба да буде сразмерна. Једноставно, морамо бити свесни чињенице да и у нашем друштву и у другим друштвима, европским и другим земљама, има особа, има грађана који једноставно нису спремни, нису подобни за то да буду део друштва. Једноставно, посто

Шта говоре одређени грађани у Републици Србији који су противници оваквих предлога Владе Републике Србије и Фондације „Тијана Јурић“? Они говоре да увођење доживотне казне затвора без могућности условног отпуста представља кршење људских права, говоре да је то у супротности са праксом Европског суда за људска права, да је то у супротности с Уставом, да рехабилитација и ресоцијализација осуђеника у друштво треба да буде циљ који је важнији од сваког другог циља, да се човек не може лишит

години око 7.500 затвореника држано у притвору без утврђеног рока, из разлога безбедности или заштите јавне сигурности, у разним државама Савета Европе, посебно у Уједињеном Краљевству, Немачкој, Италији и Швајцарској.

Из свих тих разлога, мислимо да је једно добро решење предложено. То решење је избалансирано, јер се с једне стране уводи могућност изрицања доживотног затвора, али увек као алтернатива да ће постојати и институт условног отпуста у случа

Даме и господо народни посланици, драго ми је што сте се оволико осврнули на увођење казне доживотног затвора наводећи и упоредна решења која постоје у земљама чланицама Савета Европе. Тачно је да постоје земље чланице Савета Европе које имају казну доживотног затвора, где не постоји могућност условног отпуста, као што је то Холандија. Али ако погледате и званичне извештаје који се налазе на сајту Савета Европе, којима се управо бави Европски комитет за спречавање мучења и не

Нажалост, поједини догађаји који су се десили пре само неколико година натерали су нас да реагујемо. Управо је ово реакција на најсвирепија убиства, за највеће, морам рећи, монструме. Када прочитате шта је све рађено и оно што је наведено у тим пресудама, просто не знам како ико може, ко је заштитник било каквих људских права, да каже да таква лица треба да имају могућност условног отпуста. Није само Тијана Јурић, која је страдала 2014. године. Подсетићу вас да је 2

Изволите, колегинице.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважена госпођо Кубуровић са сарадницима, даме и господо народни посланици, имамо измене и допуне које ће наше кривично законодавство унапредити и заслужују пажњу јавности, али свакако и квалитетну расправу у Парла

Међутим, нажалост, и овако осетљива питања један део опозиције користи за прикупљање јефтиних политичких поена. Прво су осули паљбу по нама, по Влади Републике Србије, што наводно нисмо желели да усвојимо „Тијанин закон“, водили су у медијима хајку против председника Србије и Владе Србије, писали су да они игноришу Игора Јурића, да чак с њим не жели нико ни да разговара. А сада када су предлози Фондације „Тијана Јурић“ ушли у процедуру, сада прич

неким техничким стварима, о изменама техничког карактера, а разлог је такође усклађивање с изменама и допунама Кривичног законика из 2016. године.

Измене и допуне које су обимније тичу се Предлога закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција. Ове измене и допуне односе се на проширење надлежности судија за извршење кривичних санкција и за њих су предвиђене следеће надлежности: дакле, доноше

Овој борби допринеће и доношење закона о спречавању корупције. Пре свега, у ранијем Закону о Агенцији за борбу против корупције, односно још увек важећем, доста је било нејасних одредаба, што се видело у примени самог закона. То се односило углавном на пријављивање имовине и прихода функционера, на сукоб интереса, на кумулацију јавних функција, на рокове који морају бити испоштовани.

Овим законом усп

устаљене праксе, него свако суди по свом нахођењу. Нема јединствене казнене политике, па можемо имати случај да једно судско веће нешто процени као тешко кривично дело, друго као лакше, а треће да нема бића кривичног дела.

Имамо и овде неке ствари које су прилично небулозне. На пример, посебна заштита адвоката. Зашто само адвоката? Штитимо адвоката, а можда је његов клијент љут на њега јер га је „продао“ у процесу, па чак има мотиве који су прилично исправни. Наравно, за осуду је физички напад на адвоката, али кад се испита случај види се да има много олакшавајућих околности. Што нисмо онда заштитили професоре, које би студенти могли да измлате на улици зато што су добили лошу оцену? Имамо и таквих случајева. Што на заштитимо пекаре? Ако му једног дана пећ није радила како треба па хлеб није довољно печен, може да добије батине због тога. Зашто не заштитимо водоинсталатере, електричаре и многе друге професије? Зашто баш адвокате?

Не смемо ми сувише лица да издвајамо на овај начин. Чак је претерано што смо издвајали носиоце највиших јавних функција, јер треба имати у виду да је убиство – убиство.

Е, квалификовани облик убиства је убиство из неких политичких разлога. То се у цивилизованом свету не сматра неморалним, али се кажњава тешким казнама јер је друштвено опасно. Значи, једно је кад неко убије из користољубља, а друго је кад неко убије из политичких разлога.

Ми смо имали случајеве у 19. веку – процес са анархистима, који су осуђивани на веома тешке казне, али ако нису добили смртну казну, онда су уживали све привилегије у робијашницама као политички робијаш, за разлику од ових који су се сматрали, уз то што су починили кривична дела, и нечасним људима. Имали смо код суђења комунистима у првој половини 20. века да су имали посебан третман и нису били обавезни да раде, поготово не тешке физичке радове, јер се сматрало да су они, с обзиром на то да су из политичких разлога на робији, нешто друго у односу на ове криминалце који краду, који убијају из нечасних побуда.

Ми морамо имати у виду да нам је веома лоше стање у самом судству. Имали смо неколико процеса који још увек представљају велику срамоту нашег правосудног система. Имали смо поступак Шарићу. Ви овде, министарко, третирате питање заплене имовине стечене кривичним делима, али ми имамо случај да је човек ухапшен, као осумњичени, а да му је одмах опљачкана имовина и да су државни органи учествовали у тој пљачки. Ја сам гледао, био сам на службеном путу у ЕУ, тамо сам стицао драгоцену искуства за даљи политички ангажман, па сам гледао на телевизији како то изгледа кад се развлачила Шарићева имовина. И сад суд нема против њега никаквих доказа, морао би да донесе ослобађајућу пресуду. Устручавају се да то ураде, стално отежу, али му се сва та развучена имовина мора вратити. Све оно што му је отето, ишло на добош, што су људи узимали приватно, чак државни функционери, запослени у државним службама итд., мора му се све вратити.

Он ниједно кривично дело на подручју Србије није извршио. Кад је он ухапшен, уопште се није мењала цена дроге на српском тржишту. А ми

знамо ко диктира из наших редова цену дроге на српском тржишту, да сад не скрећем са теме. Дакле, оно што је евентуално напољу радио – нема адекватних доказа. Постоји само сумња, постоје дојаве неких великих сила које кажу – потребно је да га ухапсите и да га осудите.

Имамо случај Нате Месаровић, која је судила наводним убицама Зорана Ђинђића. После годину дана она није имала статусно право да им даље суди. Требало је да се одреди нови председник судског већа и да процес прође од почетка, међутим, није тако урађено, и ти људи су практично невини на робији. Зашто држава трпи да невини људи робијају? Да ли је нешто можда доказано њима?

Даље, имамо случај да су ухапшена двојица осумњичених за убиство Ђинђића, саслушана под батинама, а онда убијена и однесена у Мељак, да се одглуми како су тамо нађени и тамо ликвидирани јер су пружали отпор. Власт их је убила. Морамо то да разјаснимо.

Даље, имамо случај Звездана Јовановића, који је под батинама признао све што је полиција од њега тражила. Међутим, тек у моменту када му је генерал Папаја, Родољуб Миловић, запретио да ће му ликвидирати целу породицу, и овај је на то одговорио – напиши шта год хоћеш, ја ћу потписати, без присуства адвоката. А онда су нашли једну неморалну адвокатицу, Весну Радомировић, која је пристала да потпише да је присуствовала комплетном саслушању, а није истина. Против ње је вођен поступак пред Адвокатском комором и дозвољено је да поступак застари.

Све ви то знате у Министарству правде, је л' тако, министарко? Не знате. Па, добро, онда морате са мном више да се дружите, можда ме за саветника неког тамо узмете, ја све знам.

(Александра Томић: Не може по новом закону, сукоб интереса.)

Може, може. Све се може кад се хоће.

Дакле, то су те ствари које наше правосуђе гурају на најниже могуће гране.

Кад је реч о овим кривичним делима која су наведена, ми српски радикали предложили смо кроз амандмане још једно кривично дело – да се најстрожом казном, доживотном робијом или, ако хоћете неко компромисно решење можемо се сложити и са 20 година затвора, осуђују сви они који јавно изнесу тврдњу да је у Сребреници био геноцид.

По нашем мишљењу, у Србији не може постојати теже кривично дело од осуде сопственог народа и државе за геноцид. Људи, ове ствари нису за игру. Геноцид не може човек појединац да изврши, па макар се звао и Адолф Хитлер. Геноцид не може да изврши ни група људи. Геноцид може да изврши само држава или евентуално нека парадржава, други не могу извршити геноцид.

Кад се каже да је у Сребреници геноцид, оптужује се и српска држава и српски народ. Не оптужује се само Република Српска, него и Република Србија. Зато им је стало да то провуку кроз наш правосудни систем. Па, једном сте имали прилику да поступите паметно и интелигентно, кад сте прошли пут мењали Кривични закон, ту вам одајем признање, што сте тамо навели да ће се судити онима који негирају

пресуду Међународног кривичног суда – то није Хашки трибунал, то је Међународни кривични суд Римског статута – и који негирају пресуду домаћег суда за геноцид. Ту нема за негирање пресуда Хашког трибунала, и то је добро изведено.

Међутим, ми имамо појаву да се за паре, веће или мање, од страних обавештајних служби и невладиних организација проносе сасвим слободно у српском јавном мњењу гласине да је у Сребреници био геноцид. То раде и неке новине, неки електронски медији, то раде појединци, потпуно несметано. Е, то треба да дође под удар закона, и то под најтежу кривичну санкцију. Не смемо се тиме играти.

Да ли знате шта значи када некоме остане оптужба за геноцид, кад се неко прогласи геноцидним? Видите колико се Турска упиње из петних жила да спречи да европски парламенти, па и светски, један за другим, прихвате да је тамо био геноцид над Јерменима. Видите колико је било покушаја да се негира геноцид над Јеврејима. Видите колико Хрвати негирају геноцид и над Јеврејима, и над Србима и над Ромима. У Другом светском рату је био геноцид над Србима, и над Јеврејима, и над Ромима, био је и над Русима, био је и над Пољацима уосталом, и они су страдали у милионским бројкама. Али ми не смемо дозволити овде, под окриљем наше државе, нашег правног система, да се такве ствари изводе.

Видели смо да се овде предвиђа за нека кривична дела да је немогуће поднети захтев за услован отпуст. Е сад, емотивно, ја сам за то. Значи, за убиство деце, за силовање деце, немоћних, сакатих, неспособних итд. Иако сам још од младости био противник смртне казне и учланио се у оно удружење против смртне казне које је још Иван Јанковић својевремено формирао, дакле начелно сам против смртне казне, чак бих у овом случају попустио и рекао – за овакве случајеве може смртна казна. Али имајте у виду једну ствар: у модерној френологији се сматра да се закони који онемогућују, за било које кривично дело и за било коју казну, могућност условног отпуста сматрају нечовечним, и баш се тај израз помиње, односно нехуманим.

Мени је драго што ће ово бити усвојено, али ви ћете за одређено време доћи опет пред Народну скупштину да то мењате јер ће вас натерати неко из Европске уније. А ја бих намерно при овоме остао, како би то био разлог више да нас не приме у ЕУ.

На други начин се може спречити, у случају оваквих деликата, да се нежељени људи поново појаве на слободи и запрете понављањем кривичних дела. Код сексуалних деликата неке земље су увеле могућност кастрације, на коју осуђеник добровољно пристаје. Наравно, хемијским средствима њему се сузбија сексуални нагон и он је више апсолутно незаинтересован за понављање кривичних дела за која му се суди. У том случају би се могло ићи... Али не у случају силовања деце, опет понављам, него код обичних кривичних дела силовања. У том случају би се могла казна смањити можда и за две трећине ако он пристаје на кастрацију. Не може се, нажалост, кастрација вршити без пристанка осуђеника; може се вршити само уз његов пристанак. Дакле, одрекне се сексуалног нагона и

настави да живи, може да чита књиге, да пише итд. Мало црног хумора. Али озбиљно мислим кад ово кажем.

Што се тиче доживотног затвора, проблем је што се тамо у старту већ убија жеља за животом код робијаша. Код неких кривичних дела можда је добро убити жељу за животом, па он умре раније или изврши самоубиство или нешто друго уради. Ми смо имали у пракси затворског стражара у Зеници који је 1985. године убио 11 људи. Узео је пушку из затвора, отишао по Зеници и убијао све који су му се било кад замерили. Тако је убио 11 људи. Наравно, проглашен је лудим и лежао је у Централном затвору у затворској психијатријској болници. Чак је мени једном приликом писао писмо, јер сам ја робијао у Зеници у то време кад је он вршио те злочине, па ме је ваљда на неки начин сматрао саучесником. У том писму се жалио на тешке услове, тражио помоћ и ниједном речју није поменуо убиство. Он се првом приликом убио. Дакле, кад се изгуби нада у живот, кад се изгуби воља за животом, онда они сами себи прекрате муке, и то су доста чести случајеви. Доста су то чести случајеви и код ових робијаша дугопругаша.

Али постоје људи који, поготово ако су осуђени невини или ако су осуђени због неких својих идеала, па чак, ако хоћете, и политичких деликата, могу робијати и сто година а да не покажу ни тренутак слабости, да не покажу ни страх, ни одсуство наде, ни спремност на суицид или нешто слично.

Ми смо с овим условним отпустом овде ваљда стали на тих 27 година издржане казне код најтежих кривичних дела. Ја сам мало разматрао колика је пракса у Европи. У Немачкој већ са 12 година може да се тражи условни отпуст код доживотног затвора, у неким земљама 20, у неким 24 итд. Ја мислим да то не би код нас требало да буде баш најдуже.

Има један проблем код Хашког трибунала – што они уопште нису предвидели условни отпуст код доживотне робије. Али код свих оних који су осуђени на временске казне предвиђена је могућност да се ослободе једне трећине казне, и то се редовно дешавало до уназад неколико година, а онда су неким одбили да дају ту једну трећину, у смислу условног отпуста. За осуде на доживотну робију ни они нису предвидели могућност условног отпуста.

А то би морало да буде, па макар за ове који су извршили ових четири-пет најтежих кривичних дела; то био неки број од 30 година, на пример, али да се остави та могућност. Онда се формира комисија која обавља разговор и процењује да ли се нешто у психи тог човека променило. Верујте, не може се променити ништа боље после толиких година робије. Ако је био спреман да убије дете, не може он постати бољи човек дугом робијом. Тако да њега није тешко задржати у затворским зидинама, али мора му се бар формално пружити та могућност да тражи, да би се било у складу са модерним интенцијама френологије, која настоји да не одузима наду ниједном робијашу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар правде Нела Кубуровић.

Изволите.

НЕЛА КУБУРОВИЋ: Захваљујем, уважени председавајући.

Даме и господо народни посланици, драго ми је да сте помињали овако дугу доживотну робију и износили ваше мишљење. Имали смо прилике и током претходних неколико година, откако је Министарство правде уопште покренуло причу да се доживотни затвор уведе у наш Кривични законик, да чујемо овакве коментаре. Али, да покушам да будем што краћа и да вам укажем зашто смо се определили за нека решења.

Кажете да је можда рок од 27 година дуг да се одреди као рок за преиспитивање условног отпуста и да је пракса у европским државама другачија, па помињете и пример Немачке, али морам да вам кажем да у Немачкој постоје и много блажа кривична дела од оних која смо ми данас овде предвидели где се изриче доживотни затвор. Тако се, рецимо, за нелегалне трке аутомобилима где исход буде са смртном последицом изриче доживотна казна затвора. Онда самим тим видите да тежина кривичних дела за која је прописана ова казна није иста. Ми смо се определили да најтежа кривична дела, кривична дела са убиством, кривична дела силовања и обљубе над немоћним лицем, уколико имају смртну последицу, имају доживотни затвор.

Немојте да занемарите и сада највећу прописану казну код нас. То је казна од 30 до 40 година, која треба да се замени доживотним затвором, где условни отпуст може да се преиспитује тек након 26 година и осам месеци, ако се не варам, тако да је управо то био разлог зашто је за доживотни затвор предвиђено 27. Морали смо да направимо јасну дистинкцију зашто ова казна јесте тежа казна од казне од 30 до 40 година. Свакако је то казна која замењује смртну казну, која је раније постојала. Ја не знам зашто је интенција нашег законодавства била таква када се прописивала казна затвора од 30 до 40 година, када је укинута смртна казна, зашто и тада, као већина европских земаља, нисмо предвидели казну доживотног затвора.

Да ли је казна доживотног затвора хумана или не? Свакако није хумана, али опет кажем да се изриче учиниоцима најтежих кривичних дела.

Оно што је подстакло и Европски суд за људска права и пракса Европског суда зашто треба увести условни отпуст врло се често односило на услове у којима осуђена лица издржавају те казне. Она су врло често била, у већини европских земаља где издржавају казну, потпуно сепаратисана од осталих осуђених лица, где су по 20 сати била затворена у својим ћелијама и нису имала право изласка. Тако да су управо нехумани услови приликом издржавања казне били разлози зашто је Европски суд за људска права тражио да се уведе могућност условног отпуста и преиспитивање казне, управо због нехуманих услова издржавања.

Оно што желим да кажем јесте да верујем да код нас суд више никад неће бити у прилици да примени ову казну, односно да нећемо бити у прилици да имамо убиства деце и малолетних лица, тако да ни Европском суду за људска права не дајемо могућност да цени да ли је казна доживотног затвора хумана или није.

Оно што ћу се сложити с вама јесте свакако да је пракса судова та која је натерала сада Владу Републике Србије да приступи изменама Кривичног закона прописујући другачије услове приликом одмеравања казне, а то је управо блага казнена политика.

Кажете да судови неједнако поступају, али, нажалост, када је реч о кривичним поступцима и те како је уједначена судска пракса. Уједначена је у том смислу да постоји блага казнена политика. За врло опасна кривична дела и за врло тешка кривична дела врло често се изричу казне на минимумима. Пример јесте кривично дело силовања где је прописана казна од пет до 12 година – врло ретко се изриче казна која иде ка максимуму. И, ево, уколико погледамо сад статистичке податке за 2018. годину, постоји суд који је за кривично дело силовања изрекао кућни затвор. Да ли је то могуће или не, не бих се упуштала и не бих коментарисала конкретну одлуку, да ли је таква одлука правична или није, али то вам само показује да у нашој пракси постоји блага казнена политика.

Постоји блага казнена политика и када је реч о кривичним делима с елементом насиља, где у преко 50% случајева основни судови изричу условне осуде. Када је реч о кривичном делу насиља у породици, такође је тако висок проценат изрицања условних осуда, а иста таква казнена политика постоји и када је реч о недозвољеном држању дроге.

То је управо био разлог зашто је и Влада, зашто је и председник Републике инсистирао да радимо на пооштравању казнене политике, да уведемо нове поступке приликом одмеравања казне, па је тако за повратника предвиђено да уколико је већ раније учинио кривично дело са умишљајем то мора бити отежавајућа околност, а не да суд цени да ли је ранија осуђиваност отежавајућа околност или не. За вишеструке повратнике је предвиђено да суд не може да изриче казну испод минимума, а за она лица која су учинила кривично дело два или више пута да мора да буде изнад половине законског минимума.

Слушали смо критике да овим нећемо да смањимо број извршених кривичних дела. Свакако смо свесни да у почетку примене овог закона то не може ни да се оствари, али суштина јесте да онај ко чини кривична дела буде свестан да ће бити кажњен, односно да ће бити адекватно кажњен, а не да му се оставља могућност да након условне осуде и даље врши кривично дело за које је осуђен, пре свега кривична дела која се тичу производње дроге, стављања у промет дроге. Зато су и велике измене у том делу. Заједно са МУП-ом и Министарством здравља радило се на ревидирању ових кривичних дела, пре свега како би се заштитила малолетна лица и деца.

Тако да и поред ваших коментара које сте изнели на рачун условне осуде, а нисте били ту када сам наводила примере због којих убистава и начина на који су учињена, и то од стране лица која су вишеструки повратници, вишеструке убице, верујем, да смо у том моменту имали овакву санкцију, да би можда била спречена нека убиства која су настала. И поред замерки које имате на условни отпуст, верујем да ћете у дану за

гласање можда и да подржите овај предлог да управо убице деце и убице трудница немају могућност условног отпуста.

(Војислав Шешељ: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре Кубуровић.

Право на реплику има проф. др Војислав Шешељ.

Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Ви сте ме подсетили на још један проблем који је веома тежак и озбиљан. Законом о изменама и допунама Кривичног закона Републике Србије од 1. марта 1992. године промењена је смртна казна, односно казна смрти замењена је са 40 година затвора.

И шта се онда десило? На некој седници Врховног суда (је ли то била седница свих судија, како се то звало у то време), они су одлучили, можете мислити, они су одлучили да се и за кривична дела која су почињена пре доношења овог закона може изрећи казна од 40 година затвора ако је раније била предвиђена смртна казна. То за просечног студента правног факултета, студента друге године који је положио Кривично право, не може, јер је замена за смртну казну била 20 година затвора и прописана тако у ранијем закону, а не може бити ретроактивне примене Кривичног закона.

Данас постоје људи који су осуђени на 40 година затвора због кривичних дела извршених деведесетих година. То не може, то морате под хитно да мењате или променом закона или интервенцијом председника Републике, који има корективну функцију у сфери правосуђа тако што му је остављена могућност давања помиловања.

Сетите се Вучка Манојловића, он је осуђен на смрт и чекао је онда на извршење смртне казне. Прошло је 20 година и нису га пуштали. Мислим да га је Томислав Николић тек у 27. години робије помиловао. А морао је бити пуштен по сили закона када је навршио 20 година робије, јер је то замена, законом прописана, за смртну казну.

То би, мислим, као министар правде требало да решавате под хитно, у оквиру својих ингеренција. Не можете ви наредити судовима, али можете иницирати доношење одговарајућих прописа.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, професоре Шешељ.

Настављамо даље са радом.

Реч има Наташа Михаиловић Вацић.

Изволите.

НАТАША МИХАИЛОВИЋ ВАЦИЋ: Хвала, председавајући.

Колегинице и колеге народни посланици, представници Министарства правде, питање о којем данас разговарамо у овом дому је питање свих нас и питање које надилази саму политику.

После непуне две године од подношења иницијативе коју је подржало готово 160.000 људи, пред нама је тзв. Тијанин закон, који за циљ има увођење доживотне казне. Ово је наш дуг према Тијани и осталој деци и осталим жртвама монструозних дела и злочина, али и обавеза према онима који још увек, нажалост, могу бити следећа жртва. Сваки крвави пир нас шокира и буди жељу да се починилац најстроже казни. Зато је ова

тема о којој данас разговарамо изузетно тешка и болна и изазива огромно узнемирење свих нас.

Господине Шешел, хоћете ли да слушате или ћете да изађете?

(Војислав Шешел: Нећу ни да вас слушам ни да изађем.)

Онда се само мало умирите.

(Војислав Шешел: Ја сам врло миран, него имам врло важну расправу са колегом.)

(Председавајући: Наставите само са говором. Хвала.)

Дакле, ова тема о којој данас разговарамо је изузетно важна и ја сам због начина на који је господин Шешел о њој говорио веровала да је ово истински тема о којој он и те како, као изузетно стручан и врстан правник, има шта да каже, па се зато збуњујем што не жели да пажљиво саслуша и остале колеге.

Дакле, ова тема је изузетно комплексна и на више нивоа изазива преиспитивања, промишљања и дилеме. Истовремено, веома је важно да се озбиљно преиспитамо на који начин као друштво морамо да се суочимо с овим проблемом, а тиче се превенције најтежих злочина и кривичних дела.

Иако је смртна казна у српском закону укинута пре скоро две деценије и европским правом строго забрањена, неретко се чују захтеви за њено враћање у Кривични закон. Као друго решење за оне који су извршили најтежа кривична дела јавност види доживотни затвор. Кривични законик у Србији као најстрожу казну предвиђа 40 година. Ми смо, дакле, данас на само један корак од увођења казне доживотног затвора. То већ само по себи тражи озбиљно преиспитивање и отвара многа питања којима бисмо морали као друштво озбиљно да се позабавимо сагледавајући их из што је могуће више углова и перспектива.

За мене лично суштина је у томе да строжа казнена политика није довољна сама по себи, јер она долази пост фестум. Безбедност грађана и друштва обезбеђује се превенцијом, која се тиче свих сфера друштвеног живота. Неопходно је да држава заиста учини све на превенцији гнусних и сурових недела и злочина, нарочито над децом, трудницама и старим и немоћним лицима, како бисмо осигурали безбедност деце пре свих, али и свих грађана.

Сматрам да је важно да по овом питању обезбедимо широки консензус друштва, у шта не сумњам, али ми је зато изузетно жао што није дошло до потпуне сагласности стручне јавности, нарочито у делу који се односи на условни отпуст.

Кроз расправу о предложеним изменама ми данас говоримо и о потреби друштва да се заштити од будућих најтежих кривичних дела над децом пре свих, и то са пуном свешћу о томе да се она не могу трајно спречити уколико озбиљно не промислимо о свим могућим мерама превенције укључујући, примера ради, и формирање регистра педофила, као и појачан рад на подршци и помоћи потенцијалним целатима како бисмо превенирали тешка кривична дела и немиле догађаје. Овде данас говоримо, ако хоћете, и о намери да Србија буде безбедно место за живот.

Желим само кратко да подсетим на пут који је иницијатива Игора Јурића, односно Фондације „Тијана Јурић“ прошла до данашњег дана. Дакле, акција за увођење казне доживотног затвора за убице деце почела је у марту 2017. године. Предложено је, и образложено примерима најтежих злочина, увођење казне доживотног затвора за убиство и силовање детета до 14 година, малолетног лица до 18 година и трудница. Готово 160.000 грађана Србије подржало је иницијативу, бројне јавне личности, угледни тужиоци, судије и адвокати такође. Акцију је подржао и председник Србије Александар Вучић, који је најавио да ће Министарство правде изградити измене закона у складу са иницијативом.

Годину дана касније, крајем 2018. године, министарка је формирала радну групу за измене и допуне Кривичног законика. У фебруару су се окупили творци овог закона, међу којима су били и министарка правде, и министар полиције, и тужиоци и адвокати. Потом је Министарство унутрашњих послова упутило Министарству правде званичан предлог за измене Кривичног законика и ево данас тог предлога закона пред нама и практично смо још само један корак удаљени од његовог усвајања.

У свом излагању изнећу један помало неуобичајен угао посматрања и предложених измена и проблема с којима смо суочени ризикујући притом да не будем схваћена или да будем погрешно протумачена будући да данас разговарамо о овој изузетно тешкој и осетљивој теми. Међутим, оно што је било једном, било је заувек. То се односи на сваког човека. Пострадале не можемо вратити у живот, али у име њихових жртава, у обавези смо да спречимо, колико год је могуће, неке нове ситуације које ће са собом донети жртве попут Тијане. После трагичних догађаја, поправке нема. Након ужаса почињених над децом може само да се заћути.

Као народни посланик, преузимам на себе одговорност да овде данас отворим нека питања и лична промишљања, ако хоћете, о овој болној, тешкој и узнемирујућој теми, питања која код мене лично изазивају дилеме и многобројна питања на више нивоа, па, ако хоћете, и забринутост пре свега и питања која се тичу могућности условног отпуста починилаца најтежих дела. Питање доживотне казне ми је потпуно јасно и, желим да кажем, прихватљиво и, као што је министарка раније данас рекла, она има и симболички значај и адекватније изражава тежину учињеног дела.

Сведоци смо бројних криминалних дела, нажалост. Поставља се питање да ли је друштво довољно сигурно да ће сви они којима буде одређена санкција, у било ком временском периоду, са правом помиловања бити довољно преобраћени да неће поновити дело. Хајде да то питање сагледамо кроз пример лица млађих од 21 године живота, које овај закон третира и за које предвиђа могућност условног отпуста, тачније немогућност осуде на казну доживотног затвора. Шта ћемо радити, претпоставимо хипотетички, ако такво лице, испод 21 године живота, почини злочин са смртним исходом над децом, трудницама, старим или немоћним лицима? Да ли је његова жртва исто што и жртва злочина који је починила особа старија од 21 године?

Дакле, овде се враћамо на питање починиоца, а не на питање жртве, а, подсећам, жртву имамо. Ми се надамо да ће починилац млађи од 21 године бити мања опасност за друштво у односу на старијег починиоца, старијег од 21 године живота. Уколико смо сигурни да смо предузели све мере оздрављења личности током трајања затворске санкције и припреме за живот на слободи починиоца млађег од 21 године, зашто већ сада знамо да тај исти поступак неће дати жељену врсту одговора за починиоца старијег од 21 године? Док, с једне стране, дајемо једном наду, поставља се питање зашто је не дамо и другом.

Остављање било ког осуђеног без наде и разматрања питања да ће једног дана својим понашањем можда заслужити условну слободу је нехумано, господин Шешел је рекао нечовечно, како се то наводи у документима из разних европских конвенција, дакле нехумано или нечовечно с аспекта људских права и слобода. Желим да кажем да је то један од главних аргумената оног дела стручне јавности који оспорава предложене измене.

Ја се питам можемо ли уопште искључити наду из живота и веровање да ствари могу бити другачије и боље. Смеју ли нада и борба да буду узалудне? То се питам док размишљам о жртвама, али и док размишљам о починиоцима. Починиоци су такође својеврсне жртве нечега што је изван здравог разума, и ту немамо никакве дилеме.

Вероватно ћете сада рећи да је нада, као и милост, одузета жртвама. И питаћемо се сви – да ли је нада потребна и целату? Нада је, моје уверење је, потребна свима нама, да ће примена овог закона умањити број починилаца, али, бојим се, нада ће бити пуста уколико се не предузму све мере превенције према било ком члану друштва који показује друштвено неприхватљиво понашање које у коначници може имати злочин са смртним исходом почињен над дететом, трудницом, старим или немоћним лицем.

Онда моје размишљање даље иде ка томе да је у већини случајева починилац тог монструозног и свирепог злочина у неком тренутку свог живота, или чак рођењем, лишен капацитета хуманости. И врло је вероватно да ће и током трајања затворске санкције остати без капацитета за промену. Али питам се зашто му ускратити наду да у неком тренутку пожели да се, ако ништа, истински покаје или да верује да је промена у крајњој линији и могућа. То не значи пустити на условну слободу. То значи омогућити само да то што зовемо надом и вером да је нешто могуће... Као што сам рекла, и да поновим, да не буде забуне, у већини случајева починилаца тако монструозних злочина то и није могуће, али просто питам се, питам и вас, питам и себе.

То онда отвара још једно ново питање. Зато кажем да је тема о којој данас говоримо изузетно комплексна и отвара низ питања и дилема и промишљања на више нивоа. Зато ми је важно да их овде отворимо, јер од овог закона зависиће све оно што ћемо у будућности да урадимо како бисмо спречили и превенирали све могуће случајеве у будућности. Дакле, то онда отвара ново питање у смислу превенције – да ли ми препознајемо такве случајеве који негде на почетку свог живота покажу негативна или

друштвено неприхватљива понашања? Препознају ли их институције за ментално здравље као потенцијалне починиоце било ког злочина? И какав одговор друштво даје на детектован могући проблем који се у већини случајева испоји у неком тренутку, као што сам рекла?

Србија је потписник Европске конвенције о људским правима. Пракса Европског суда је јасна: дакле, у неколико предмета се већ изјаснила и рекла да је условни отпуст нешто што мора да постоји и да није могуће, а нарочито за тако строге казне затвора, укидати могућност и наду, па макар био и највећи злочинац и највећи злочин. Нада је та која не сме бити укинута ниједном људском бићу.

Поштоване колеге и министарко, ово је рекао Радомир Илић, државни секретар Министарства правде. Ја сам се питала да ли да због осетљивости теме и пијетета према жртвама уопште изговорим ову реченицу данас, али сам одлучила да отворим нека питања како бисмо заједнички промислили о овом изузетно важном питању и теми у току ове расправе, којима бисмо као друштво морали да се бавимо, јер као народни посланици, у крајњој линији, представљамо и оне који се налазе на одслужењу и издржавању казне.

Поред ових предложених измена које ће се десити, очекујем и верујем да ће друштво бити на таквом степену развоја институција и да ће препознати потребу да се изграде механизми заштите од могућег чињења оваквих ужаса, па самим тим и елиминисања могућности да постоје жртве оваквих извитоперених и нељудских потеза и потреба, нарочито према деци. Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вама.

Реч има народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите, колега Јовановићу.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Уважена министарко са сарадницима, на самом старту, у име Посланичке групе СПС, изнећу став који ће бити апсолутно прецизан и јасан, а то је да ћемо у дану за гласање подржати овај сет закона из области правосуђа који ви данас представљате и да ћемо за исти гласати.

Као овлашћени представник Социјалистичке партије Србије, ја ћу редом, онако како су хронолошки предлози закона постављени, прокоментарисати сваки од ових предлога закона. Надам се да ћете одређене сугестије које ћу изнети приликом изношења ових коментара прихватити, при чему смо у том смислу поднели неколико амандмана за које сматрам да ће у квалитативном смислу речи побољшати садржину предложених закона.

Што се тиче Предлога закона о изменама и допунама Кривичног законика, уважена министарко, желим да поделим ваше мишљење и да истакнем да је Министарство правде заузело један став који ни у ком случају не треба игнорисати, напротив, треба га прихватити, а то је да је суштина измена овог закона да постоји правна извесност да ће бити кажњен сваки учинилац кривичног дела без обзира на кривично дело и квалификацију кривичног дела, односно радњу извршења кривичног дела коју буде предузео.

Оно што је у јавности изазвало велику пажњу, па чак и дилеме, јесте једна од, хајде да их назовемо, значајнијих измена и допуна Кривичног законика, а то је увођење, као једне од врста кривичних санкција, доживотног затвора. Што се нас тиче, не постоји ни једна једина дилема око оправданости увођења ове казне, односно нормирања у Кривични законик. Дакле, апсолутна оправданост постоји, без обзира на све полемике које овде буду изношене или су се износиле или их струка заступа.

Оно што ми нарочито уважавамо и ценимо јесте чињеница да сте добро препознали разлоге због којих треба увести ову врсту кривичне санкције. Један од кључних разлога јесте огромна подршка грађана – 158.000 или близу 160.000 грађана је тражило ову врсту измена и допуна Кривичног законика. То не можемо нити смећемо игнорисати. Ми ове законе, не само ове, него све законе, доносимо у интересу грађана и онда је то један од фундаменталних разлога због којих морамо кренути у нешто што се зове другачија систематизација у односу на досадашњу или досадашње нормирање кривичних дела.

Хајде да кренемо од нечег што је елементарно, што се учи на правном факултету – шта је сврха казне или кривичне санкције? Једна је превенција или превентивно деловање, друга је репресија.

Када говоримо о превентивном деловању, онда је поделимо одмах у два правца, а то је специјална превенција или индивидуална, која се односи на учиниоца кривичног дела и очекивање је да због саме казне превенирање подразумева да он неће убудуће вршити кривична дела, да ће се у тој мери ресоцијализовати и постати користан члан друштвене заједнице.

Када говоримо о говоримо о генералној превенцији, хајде да ту будемо потпуно отворени и искрени. Не очекујемо ми да ће се смањити број извршилаца кривичних дела, не очекујемо да ће се смањити ни број кривичних дела, нарочито тешких кривичних дела, али битно је да стварамо један другачији друштвени амбијент, да запрећеном казном делујемо на све оне који чак и помисле на могућност извршења кривичног дела, да ће управо врста и висина кривичне санкције на њих превентивно деловати.

Морам указати, као што сте и ви на самом почетку вашег излагања, на нешто због чега увођење казне доживотног затвора сматрам оправданом казном. Наравно, у том смислу, компаративно ћу дати неколико реченица као осврт на условни отпуст.

Подсетићу на 2002. годину, када је први пут у Републици Србији изречена казна затвора у трајању од 40 година. Кажем, први пут, и то за једно свирепо убиство, за кривично дело убиства које је извршено на безобзиран и свиреп начин, где се као жртва појављује Душица Илић, стара 15 година, а где је извршилац кривичног дела стар 41 годину. Душица Илић, као жртва, била је дете средњошколског узраста, а била је жртва само због тога што се нашла на путу учиниоца кривичног дела приликом враћања из школе.

Недуго затим чине се нова кривична дела, такође на свиреп и безобзиран начин. Тако је 2007. године на 40 година затвора осуђен учинилац кривичног дела убиства, и то смртне последице, након силовања трогодишњег детета. Морам да подсетим, иако није баш примерено да се коментаришу судске одлуке и као адвокат увек избегавам да коментаришем судске одлуке (што наравно чините и ви, што је за поштовање и уважавање), али ћу рећи да је председник тадашњег судског већа Синиша Софреновић приликом изрицања пресуде рекао да би мала Катарина у време изрицања ове пресуде имала пет година, али да нажалост тих пет година није дочекала.

Да ли ови подаци довољно указују на оправданост увођења доживотног затвора? Да ли ови подаци указују да безобзирност и свирепост приликом предузимања радњи извршења кривичног дела оправдавају немогућност условног отпуста? Ја мислим да ћете, драге колеге, и ви који ме слушате и они који ме не слушају, прихватити ове чињенице као тачне. Не може учинилац кривичног дела имати било какву врсту бенефита уколико је учинио кривично дело на овакав, дакле и безобзиран и свиреп начин.

Струка указује и на то да је условни отпуст тековина ЕУ, у смислу примене од стране међународних правних институција, па и Европског суда за људска права, што није спорно, али ја морам и вас и грађане Републике Србије да подсетим на једну чињеницу, да земље ЕУ имају у свом казненом законодавству или кривичном законодавству такође казну доживотног затвора, без условног отпуста. То су, поменућу: Енглеска, Велс, Холандија, Словачка, Бугарска. Дакле, то су земље Европске уније. Ако те земље нису дозволиле условни отпуст за учиниоце кривичних дела, као што су најтежа кривична дела, због чега би Србија у свом кривичном законодавству била толерантна према таквим учиниоцима кривичног дела? Да ли постоји један једини разлог класично-хуманистичке природе у односу на било које друге разлоге које су износили они који ово оспоравају?

Да ли је забрана условног отпуста неуставна? Ја тврдим да није. Неуставно би било да се било ко изложи, било каквом одлуком надлежног органа, институције, злостављању, мучењу, нехуманом поступању. Наравно, Устав ту врсту заштите права и слобода свима гарантује. Али овде се не ради о томе, овде се ради о нечем другом – да неко ко је учинио ово кривично дело не може више уживати поверење не судова, већ грађана Србије. Грађани Србије више не могу веровати ономе ко се, најблаже речено, дрзнуо да изврши кривично дело, и то ни мање ни више него да убије дете, да усмрти бремениту жену, да изврши кривично дело обљубе злоупотребом службеног положаја са смртном последицом.

На који начин, без обзира како, да ли медицински, антрополошки или на било који други начин, утврдити да се таква особа може ресоцијализовати, да се може поправити у тој мери и да након свега може постати користан члан друштвене заједнице? Како изградити поверење да ће таква личност, која у својој свести не садржи оно што је елементарно, а то је хуманост и однос према човеку као човеку, а не према бићу које треба

згазити, уништити или убити, моћи да буде користан члан друштвене заједнице? Ни пенолошки, ни криминолошки, ни на било који други начин оправдање за тако нешто не постоји. Због тога, онај репресивни елемент који садржи кривична санкција према таквим личностима мора бити употребљен и он мора да постоји.

Хајде да узмемо пример Македоније: у Македонији тренутно има 40 осуђеника. Код нас, ако се не варам, уважена министарко, ви ме исправите ако грешим, има 62; 80, извињавам се, ја сам користио податак из неког ранијег периода па у том правцу могу да пружим извињење грађанима због тога што сам изнео нетачан податак. Али постоји тачан податак, а тачан је податак да се у земљама које имају у свом кривичном законодавству предвиђену могућност условног отпуста и за најтежа кривична дела такав условни отпуст готово никада није десио, односно готово никада није дозвољен, није донета одлука да је одобрен условни отпуст.

У Македонији, од 40 осуђеника у затвору Идризово, где је велики број Албанаца, нажалост, као извршилаца кривичних дела, још увек не постоји одлука о изрицању, односно одобравању условног отпуста.

Када је у питању казна доживотног затвора, она постоји и у Аустрији, и у Финској, Француској, Немачкој, великом броју земаља ЕУ. Дакле, ми као држава која води рачуна превасходно о интересима својих грађана, што је основни циљ и курс Владе Републике Србије, нећемо ни у ком случају погрешити увођењем ове врсте кривичне санкције.

Све дилеме које су моје уважене колеге износиле јесу за уважавање и поштовање, али постоји оно што се чињенично не може оспоравати, а то је да у овом случају хуманост није изостала. Казна доживотног затвора, с једне стране, у односу на казну затвора од 40 година може се сматрати далеко хуманијом. Онај ко је издржао казну од 40 година затвора може изаћи из затвора са својих 50, 60, 70 година, може и више. Да ли је таква особа спремна да се укључи у све токове друштвеног живота и постане користан члан друштвене заједнице? Да ли ми као грађани, без обзира на то што се налазимо овде у функцији доносилаца закона, или они који нас гледају и очекују да донесемо адекватне законе, можемо имати поверење да се такве особе као ресоцијализоване могу вратити друштву? Не.

Постоје становишта, која и ми у Посланичкој групи СПС заговарамо, а једно од основних је следеће: таква особа после навршења дуготрајне казне затвора, односно издржане казне затвора није спремна да се врати као користан члан друштвене заједнице превасходно због тога што је или због година немоћна, због неповерења грађана према таквој особи, због тога што се не може прилагодити више нормалном животу и због тога је далеко и хуманије и примереније да остане на доживотној казни издржавања затвора у условима у којима се та казна издржава.

Према томе, ми немамо проблем око тога да вас подржимо у предлогу како за увођење кривичне санкције доживотног затвора, тако и за немогућност условног отпуста за најтежа кривична дела, односно кривична дела са највећим степеном друштвене опасности.

Што се тиче појединих делова Кривичног законика за које сматрам да би их требало преиспитати, ја ћу вас замолити сада да прокоментаришемо заједно. Ради се о рецидивистима, односно повратницима приликом извршење кривичног дела. У члану 55, говорим о предлогу члана, у ставу 1. предложено је – ако је учинилац кривичног дела учињеног са умишљајем раније осуђен за умишљајно кривично дело, да се таква околност узима као отежавајућа, што је изузетно добро решење, али ако од раније осуде или издржане казне није протекло пет година.

Уважена министарко, поставља се једно питање и једна дилема, превасходно струке – зашто пет година? Зашто пет година и да ли је то релативно мали временски период? Хајде да узмемо пет година и један дан, пет година и петнаест дана, пет година и месец дана, да ли вам се чини да је тај временски период од пет година кратак период? Шта то значи? То значи да је Петар Петровић извршио кривично дело са умишљајем, прошло је пет година, он поново врши кривично дело, али му се то не узима као отежавајућа околност. Поставља се питање зашто. Због чега? Што се нас тиче, хуманистички би било да то увек постоји као отежавајућа околност, или да барем прође далеко дужи временски период када се може сматрати да се то више не третира као отежавајућа околност због великог временског периода који је протекао у односу на последњу противправну радњу, односно радњу извршења кривичног дела са умишљајем као обликом виности.

То се исто односи и на вишеструки поврат, опет имамо ту границу од пет година, за коју лично сматрам, али више с аспекта професионалног приступа овом проблему, да је то кратак временски период.

У сваком случају, мислим да бисмо можда могли у овом правцу закон на неки начин прилагодити, да се као отежавајућа околност увек мора узети у обзир учиниоцу кривичног дела приликом изрицања накнадне одлуке о извршењу кривичног дела и кривичној одговорности, без обзира на то када је извршио кривично дело.

Оно што је добро, добро је што сте увели као кривично дело и планирање кривичног дела.

Адвокатска комора подржава, наравно, нормирање кривичног дела – напад на адвоката. Ја вас ту у име Адвокатске коморе поздрављам и захваљујем се на једном таквом систематизовању имајући у виду да смо у последње време имали небројено случајева напада на адвокате, нажалост и са смртним последицама. Мислим да је једна од последњих била смртна последица код колеге адвоката Огњановића.

У осталом делу заиста не бих коментарисао измене и допуне Кривичног законика имајући у виду да се ради о квалитетним предлозима када су у питању одредбе овог предлога закона.

Када се осврнемо на одредбе Законика о кривичном поступку, у том правцу не бих износио неки битан коментар имајући у виду да се ради само о усаглашавању одредаба Законика о кривичном поступку са оним што мора бити уподобљено када је у питању примена, и то практична примена, Кривичног законика.

Такође желим да похвалим одредбе Предлога закона о спречавању корупције. Мислим да је добро што се овим законом прецизирају фундаменталне одредбе овог закона које се односе на: сукоб интереса, акумулацију функција и сам поступак пред Агенцијом за спречавање корупције.

Мислим да је добро што је један број јавних функционера, који несумњиво носе статус јавних функционера, ослобођен одредаба које су раније биле присутне, док је још увек актуелни закон на снази. Ради се о одборницима скупштина локалних самоуправа, односно члановима градских и општинских већа који су раније потпадали под одредбе, нарочито казнене одредбе овог закона. Сада то више неће бити случај, што сматрам добрим решењем јер се ипак не ради о носиоцима јавних функција који имају капацитет који имамо конкретно ми као народни посланици у овом парламенту.

Такође бих поздравио и одредбе Предлога закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција, нарочито у оном делу који се односи на надлежност судије за извршење кривичних санкција када се ради, хајде да тако назовем, о алтернативном извршењу кривичних санкција, а то је да се кривична санкција издржава у кућним условима до једне године, у трајању до једне године, без обзира на то да ли ће то бити уз електронско праћење или не, као и упућивање осуђеног на рад ван седишта казнено-поправне установе у којој се исти налази.

На крају, вратићу се само у пар секунди, господине Арсићу, дозволите ми да завршим, само у једној реченици – када говоримо о изменама и допунама Кривичног законика, доживотном затвору и условном отпусту, жао ми је што колеге из струке указују на то да нису биле заступљене у стручним расправама. За четири године, да неко није желео, хтео или могао да учествује у стручним расправама, то се не може прихватити. Четири године је много. С друге стране, расправе је организовала и Фондација „Тијана Јурић“. Зашто се било ко од оних колега које сада ово оспоравају није појавио на тим расправама? Зашто се игнорише та фондација?

Ја се захваљујем на крају и још једном истичем – подржаћемо ове предлоге и надам се да ћемо их изгласати, и то претпостављам једногласно, јер ово је нешто од фундаменталног или виталног значаја за државу Србију. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Захваљујем.

Реч има народни посланик Ђорђе Комленски.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Захваљујем, председавајући.

Другарице и другови, даме и господо, уважена госпођо министре са сарадницима, уважене колеге, ја ћу наставити тамо где је колега Неђо Јовановић стао, а то је један мали део коментара о Предлогу закона о спречавању корупције. Искрено речено, није ми важно да ли је доношење овог закона потребно због усклађивања правног оквира са препорукама ГРЕКО комисије, односно Савета Европе или било чега другог, него ми је важно зато што се то доноси на корист грађана Републике Србије.

Овај закон очигледно показује да се врло темељно анализирао ефекат сада важећег Закона о Агенцији за борбу против корупције. Отклања неке недостатке који су уочени током претходног периода. Имам утисак да, по мени, неколико најважнијих ствари које он битно мења, иако то на први поглед тако не изгледа, јесу у ствари поступак избора директора Агенције и увођење већа Агенције уместо одбора Агенције.

Када је у питању директор Агенције, добро је то што ће се – без обзира на врло добре и позитивне резултате рада садашњих руководиоца Агенције за борбу против корупције, али наравно увек размишљамо о будућим временима и о још бољем раду – стручност људи који конкуришу на место директора Агенције практично контролисати на један врло квалитетан начин.

Значи, формирање комисије, која ће имати задатак да спроведе тест, који ће имати обавезу да обезбеди потпуну и добру оцену о стручној оспособљености, знању и вештини кандидата, јесте нешто што ће нам гарантовати постојање његове стручности, онога ко буде био предложен као могући кандидат Народној скупштини за избор за директора. Затим, оно што је јако важно, али и изузетно велика одговорност комисије јесте други део посла који има – да се оцени његов професионални интегритет за обављање функције директора Агенције. Трећи део је, наравно, такође важан, односи се на план и програм рада Агенције у периоду у којем му се поверава мандат. То су ствари које су јако важне.

Да не постоје нека искуства, о којима ћу нешто мало касније говорити, можда бих овде и оспорио то да је потребно да се обезбеди потпуна професионализација већа Агенције. По овом предлогу закона, веће Агенције могу сачињавати људи који испуњавају исте услове које мора да испуњава и директор Агенције. И они пролазе кроз тест, с тим што, наравно, морају да полаже тест стручне оспособљености, као и да прођу оцену њиховог професионалног интегритета за обављање функције директора.

Ово ће донети један нови квалитет у раду агенције која ће се борити против корупције. Наравно, ту треба водити рачуна да се једна ширина, која се понекад професионализацијом одређених тела може изгубити, временом не изгуби, али то јесте посао овог дома, када буде усвајао извештај о раду, да то добрано пропрати, као и Министарства, које има свој удео у поступку када су у питању оцена рада саме Агенције, а и избор директора и већа.

Зашто сам рекао да је јако важна оцена професионалног интегритета? Јер смо имали, нажалост, једну ружну ситуацију да нам члан Одбора Агенције за борбу против корупције буде кривично гоњен и одговара. Додуше, не на начин на који мислим да је требало да одговара, али то је ствар правосудних органа. Знате, данас је тај човек неко кога нам са улице предлажу као овлашћеног преговарача. Иначе, одлуком Трећег јавног тужилаштва у Београду, у предмету КТ 331/15, народски речено, одобрено је одложено гоњење Чедомиру Чупићу, тадашњем члану Одбора Агенције за борбу против корупције, да избегне кривично гоњење, како то народ воли да каже, и испуни обавезе које му је тужилаштво одредило, а

да се поступак не води за фалсификовање записника, који јесте имао одређена негативна дејства на сам рад Агенције.

Увођењем овог института јасно је да ће се не засигурно спречити, али добрано предупредити могућност да се неке које је требало да одговара за фалсификовање службене исправе, за злоупотребу службеног положаја, на неки начин изађе у сусрет – али чињеница је да је то право овлашћеног тужиоца и судије који се сагласио са одложеним гоњењем – и то преквалификује на кривично дело несавесног рада у служби и на тај начин оконча овај кривични поступак.

То јесте нешто што у будућем периоду не сме да се деси, јер одговорност људи који се налазе на оваквим функцијама не треба да буде нешто што ће ублажити њихову одговорност која им је утврђена, нити омогућити повољнији положај у односу на обичне грађане. Напротив, треба за пример чак и злоупотреба функција, које су јавна овлашћења добијена од овог дома или од грађана Републике Србије, управо да буде отежавајућа околност за оне који треба да буду процесуирани. Но, ту смо где јесмо.

Наравно, неизбежна тема свега јесте Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика и наравно увођење казне доживотног затвора. Знате, ово је тема о којој што више размишљате све мање тачних, прецизних или сигурних одговора имате. Можда је најједноставније размишљање оно прво које свакоме од нас у првом тренутку падне на памет – па наравно, то је и правично. Да не кажем да би та врста правичности за нека кривична дела чак требало да иде и по принципу закона талиона, „око за око, зуб за зуб“, али тренутни Устав нама забрањује увођење смртне казне, тако да ја не могу предлагати и алудирати ка томе да оваква кривична дела апсолутно заслужују изрицање смртне казне.

Јасно је да и по питању генералне и по питању специјалне превенције резултати које ће увођење казне доживотног затвора постићи неће бити енормно велики. То је нека моја слободна процена, али се слажем с тим да ће се остварити праведност и сразмерност између учињеног кривичног дела и тежине кривичне санкције која се због тога изриче, ако је уопште могуће тражити било какву праведност и сразмерност између ових кривичних дела и санкције која се изриче. Знате, потпуно подржавам што се за најтеже облике кривичних дела убиства, силовања, обљубе над немоћним лицем, обљубе над дететом, која су извршена према деци, малолетним лицима, бременитој жени, немоћним лицима не може изрећи условни отпуст.

Да се ми мало за тренутак, како то моји Стублинци кажу, манемо онога што нам из Европе стално поручују и говоре како ми треба да радимо и да се понашамо, а они раде на сасвим другачији начин. Ја то могу да тумачим из два угла. Колега Неђо Јовановић је поменуо, мислим да сте и ви говорили о томе, да постоје државе у Европској унији... Прво, да велика већина њих има казну доживотног затвора и, друго, да одређени број земаља такође не дозвољава могућност условног отпуста за поједине врсте кривичних дела.

Знате, када вам стигне препорука, одлука Европског суда, препоруке ЕУ, онда вам помало буде и мучно у стомаку када дођете до тога да ви у њиховим главама отприлике нисте исте вредности као они. Јер ја на други начин не могу да разумем да се нама препоручује нешто као добро, а да то код себе не примењују, напротив, раде ствари које су дијаметрално супротне од свега тога.

Јако је интересно да такве препоруке долазе из оних земаља и оних држава за које смо ми и 1999. године за време бомбардовања, а изгледа и после свега овога били само колатерална штета и успутне жртве, потпуно неважне.

Брига коју они показују или нам намећу да треба да је покажемо према осуђеницима у једном делу мени јесте разумна, али стварати приоритет од тога да је много важније да ли ће неко имати наду или неће имати наду да ће изаћи из затвора, а ускратио је живот на најбруталнији могући начин малолетном детету – па, знате шта, дозволићу себи да после овога претрпим многе критике, али ћу рећи – крајње је лицемерно. Ја нисам чак за то да се тим људима уопште дозволи и да доживотно живе у затворима. За такве је смртна казна, која наравно подразумева апсолутном сигурношћу изведен поступак до краја.

Оно што не треба правити као превелику фаму, а то испаде још мало када слушамо противнике увођења казне доживотног затвора, јесте да је то једина казна која се може изрећи за ова кривична дела. Морамо да кажемо овде грађанима јасно и гласно да је на суду та одлука коју ће казну изрећи, а да је поред затворских казни о којима смо сви данас говорили на овај или онај начин, казна доживотног затвора једна од могућих алтернатива, једна од могућих казни које може да изрекне, и то само за најтеже облике кривичних дела, о којима сте врло таксативно данас сви говорили и не бих да поново то понављам без разлога јер заиста мислим да су сви запамтили о којим се кривичним делима ради.

Ми морамо да водимо рачуна о Србији, морамо да водимо рачуна о нашем менталитету, морамо да водимо рачуна о нашем правосућу, да сачувамо оно што је добро, а добро је било и јако добро се кроз сав дугогодишњи период показало чврсто држање уз континентално право. Постоје неке назнаке и покушаји, чак и кроз ове квазихуманитарне организације које нам критикују увођење казне доживотног издржавања, увођења на мала врата англосаксонског права, које није примерено нити српској традицији нити нашем менталитету, нити једноставно могу да задовоље правду, у крајњем случају, када је у питању осећај правде код оних који су неку штету претрпели од починилаца кривичног дела.

Треба водити рачуна и наставити оним правцем, наравно, побољшавати и услове за рад судијама, усклађивати процесне законе, посебно повести рачуна о кадру. Данас поново на дневном реду имамо избор нових судија, избор председника судова за одређене судове где су се стекле околности да могу да буду бирани, али још више се мора посветити пажње едукацији судија, њиховом образовању и уједначавању примене закона на све грађане Србије, јер то јесте осећај правичности.

Из разлога што је увођење казне доживотног затвора нешто што је правично, не могу рећи да ће то испунити правду и вратити оне због чијег губитка живота ће неке бити изречена казна доживотног затвора, али барем због правичности, Покрет социјалиста, Народна сељачка странка и Уједињена сељачка странка у дану за гласање подржаће ове законе, као и предлог избора судија. Ја вам се захваљујем на ангажовању око ових закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар госпођа Кубуровић.

Изволите.

НЕЛА КУБУРОВИЋ: Захваљујем.

Драго ми је што сте се осврнули на закон о спречавању корупције и управо говорили о поступку избора директора и увођењу већа. Колико је то значајно, казаћу управо на основу досадашње праксе рада Агенције за борбу против корупције, да је постојећи систем неодржив и да је имао мањкавости у прошлости.

Подсетићу вас да је прва директорка Агенције у кривичном поступку управо због злоупотребе службеног положаја. Те злоупотребе су се односиле и на трошење дневница, а такође су биле и злоупотребе око куповине зграде у којој је данас седиште Агенције за борбу против корупције. Утврђено је да је зграда купљена по много вишој цени, да је зграда купљена са намештајем, а када је требало да се преузме, тог намештаја апсолутно у згради није било, због чега су морала да се хитно из буџетске резерве поново издвоје средства за нешто што је већ било плаћено, па је самим тим интегритет такве особе доведен у питање.

Овакав поступак избора директора какав данас имамо свакако је показао мањкавости, јер имали смо и директора који је неколико година био на функцији, а након подношења оставке, тек тада, уследила је одлука Управног суда, који је утврдио да је поступак избора директора имао мањкавости, односно да је био незаконит.

Управо оваквим новим избором и директора и чланова Одбора уводимо професионализацију, уводимо објективне критеријуме и омогућавамо да управо највећи професионалци буду у Агенцији за борбу против корупције, односно у будућој Агенцији за спречавање корупције.

Верујем да ће Правосудна академија, која и данас спроводи велики број конкурса како за судијске и тужилачке приправнике, тако и за полазнике, где је тај поступак врло транспарентан, где можете и онлајн да пратите поступак испитивања кандидата, такве критеријуме да примени у овој ситуацији. То значи да нико неће моћи да сакрије на који начин су се бирали кандидати, који су кандидати добили највећи број гласова, а свакако Народна скупштина ће бити та која ће да да коначну оцену и изабере и директора и чланове Већа.

Зашто је битно да чланови Већа буду професионалци? Управо зато што имају обавезу да одлучују о жалбама на одлуке које доноси директор и да би предупредили све мањкавости које могу да настану касније вођењем других управних поступака, да се отклони сваки могући

недостатак и да те коначне одлуке опстају, а да немамо стално понављање дуготрајних поступака.

Искористила бих ову прилику и указала на нешто што је и господин Неђо Јовановић истакао, а односи се на поврат и рок који је потребан да протекне да би се за нешто сматрало да ли је отежавајућа околност или не. Прописан је рок од пет година због одредаба које се односе на законску рехабилитацију. Највећи је број управо кривичних дела за која се изриче условна осуда, кривична дела, односно извршење кривичних дела за која се изриче казна затвора до годину дана, где се по протеклу већ пет година сматра да то лице није осуђивано, па би нам оваква одредба била у колизији за законском рехабилитацијом. Зато је ово био рок за који се Министарство правде определило и сматрали смо да може да има највећу примену у пракси.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли још неко од председника, односно представника посланичких група жели реч? (Не.)

Прелазимо по списку пријављених говорника.

Реч има народни посланик Муамер Зукорлић.

Изволите.

МУАМЕР ЗУКОРЛИЋ: Даме и господо народни посланици, темељна тема данашње расправе јесу заправо кривични закони, тачније поопштравање санкција за најтежа кривична дела, од оних према деци и најслабијима, па све до кривичних дела ратних злочина и геноцида.

Још у давна времена у светим књигама је записано – ко убије невину особу, као да је цели свет побио. Цивилизованост једног друштва се мери по томе како и на који начин се обрачуна са насиљем и са насилницима или како и у којој мери насиље стави под контролу. Казне, односно санкције су заправо један од начина сузбијања кривичних дела, посебно тешких кривичних дела и засигурно да оне имају ефекте.

Када су у питању најтежа кривична дела, за најтеже кривично дело заправо треба бити и најтежа казна. У том погледу треба и разумети и подржати ово поопштрење, укључујући и увођење казне доживотног затвора. Истина, казне саме по себи нигде па ни код нас не верујем да ће дати пуне резултате, односно обрачунати се са насилницима и починиоцима тешких кривичних дела. Зато је од изузетне важности насиље и тешка кривична дела ставити на агенду друштва и државе, на свим могућим нивоима.

У том погледу, од изузетне важности је заправо целокупни амбијент у коме друштво живи и како се са позиције важних фактора, медија, одређених елита третира насиље и третирају починиоци тешких кривичних дела. Ма какве тешке и оштре казне имали за такве починиоце, уколико будемо и даље имали на појединим медијима представљање извесних криминалаца, убица, злочинаца као хероја и важних личности у друштву, бојим се да нам никакве реформе кривичних закона неће дати пожељне резултате.

У том погледу, мислим да је веома опасно и штетно за ову државу и друштво, такође, негирање доказаних ратних злочина и негирање ратног

злочина геноцида. То је сигурно тешко и може имати историјске последице, али, исто тако, то је одгојно изузетно штетно. Када имате перманентно понављање таквих ставова, поготово са позиција елита, посебно политичких, за млади нараштај, за младе људе то има изузетно негативан призив и веома лоше одгојне последице.

Данас имамо пред нама и закон за спречавање корупције који је, ето случајем, у пакету са кривичним законима, а ми знамо да заправо корупција углавном има за циљ или стицање материјалне добити или неких привилегија или избегавање одговорности, а врло често и избегавање казни. У том смислу, за праве ефекте и кривичних закона и ових реформи које данас чинимо овде од изузетне важности биће имплементација на терену, а то значи кроз спречавање корупције, посебно у правосудним органима и код осталих органа задужених за правосуђе, односно санкције. Тек тада, у једном тако широком фронту, можемо имати праве резултате. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Милија Милетић.

Изволите.

МИЛИЈА МИЛЕТИЋ: Уважена председнице Скупштине, уважена министарка, колеге посланици, грађани Србије, ја сам Милија Милетић и долазим из Сврљига. То је најлепша општина у Србији, која се налази поред града Ниша, и то је најлепши град у Србији. Иначе сам изабран са листе Српска напредна странка, а представљам у Скупштини Уједињену сељачку странку. Ја ћу, као и до сада, као народни посланик да кажем одређене ствари које су битне конкретно за подручје и регион из којег ја долазим.

Иначе, ја ћу као народни посланик и представник Уједињене сељачке странке подржати сет свих ових закона зато што смо ми људи који живимо на селу, живимо од села, живимо у малим срединама увек били против тога да се неко иживљава над децом, да ради неке лоше ствари над децом, а не дај боже да детету одузме живот. Код нас, у мом крају, у мом селу таквим људима јесте блага казна да буде испод десет година, а и доживотни затвор; за те људе је најбоље да буде смртна казна зато што ти људи не заслужују да живе, зато што раде нешто што је најгоре.

Према томе, ја ћу подржати ове предлоге закона јер мислим да то даје могућност да појединци размисле шта ће да раде.

Овде има одређених санкција које су сада веће него пре за оне који се баве производњом дроге и свих осталих ствари које су веома лоше за наше људе, за нашу децу, наше младе у свим подручјима Србије и нормално да ту морамо ставити веће санкције и веће казне.

Уједно, ја ћу вас још једном, министарка, подржати за све ове предлоге закона. С тим што има једна добра ствар за оне људе који учине неко кривично дело, намира са тужилаштвом – ту сада постоји могућност где ће они кроз финансијску подршку дати одређене ствари, одређени новац. А ви сада као Министарство правде имате могућност да преко пројеката и конкурса које сте ви као Министарство правде расписали обезбедите одређена средства за подручја као што су општине Сврљиг,

Бела Паланка, Гаџин Хан, као што су општине на југоистоку Србије, а тим средствима можемо да уредимо и наше вртиће, и наше домове здравља и наше месне заједнице.

Још једном, уважена министарка, ја ћу подржати сет свих ових закона јер мислим да су потребни. А вас бих позвао да као надлежна министарка за правду дате свој ауторитет да се добију средства за те мале општине које су конкурисале по конкурс Министарства правде и позвао бих вас да дођете у Сврљиг, да обиђете најлепшу општину у Србији, зато што и јесмо најлепши. Хвала још једном.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има посланица Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Даме и господо народни посланици, било је прилично тешко припремати се за данашњу седницу зато што смо имали свега 72 сата да се бавимо овим заиста озбиљним темама и у једном делу озбиљним предлозима закона.

Имамо овај Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција, који нема суштински такорећи ниједну измену, али смо ово морали да расправљамо зато што је то део тог Поглавља 23. Увек кад се нешто ради по налогу Европске уније, то обавезно мора бити лоше и чућете кроз амандмане шта мислимо о том закону.

Што се тиче овог Предлога закона о изменама и допунама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, кажете да се овај закон усклађује са Кривичним закоником из 2016. године и да мора да се ради по хитном поступку због спречавања настанка штетних последица за државне органе. Сада нам само треба одговор да ли су се те штетне последице дешавале за ове претходне три године. Зашто сада одједанпут мора по хитном поступку?

Закон о спречавању корупције такође нема никаквих суштинских измена, осим назива. И даље ће корупција цветати, и даље ће се Агенција бавити тим да ли су јавни функционери каснили пет или седам дана у пријављивању своје имовине, а суштинска борба против корупције уопште не постоји. Нисте ни предвидели оно што вам говоримо годинама – злоупотребе јавних функција, јавних ресурса итд., и у оквиру политичких кампања, предизборних, и злоупотребе од стране политичких странака, злоупотребе бирача итд. Дакле, нисте се бавили на прави начин овом темом, и то свакако није добро.

Али шта је овде интересантно? Ми данас говоримо о закону о изменама и допунама Кривичног законика, али ми данас имамо, ево, закон о спречавању корупције, који предвиђа једно ново кривично дело. А што ће вам ово, што га нисте ставили у овај Кривични законик? Дакле, ово је нешто што је... Не само у овом случају, ово сам само као пример навела, а кад будем о овом закону мало више говорила, чућете и више детаља.

Закон о изменама Законика о кривичном поступку. Запазили смо две интересантне ствари овде. Прво је да сте за лица осуђена на 40 година, односно на доживотну робију предвидели да у њихово име чланови породице без њиховог посебног овлашћења не могу подносити жалбе. То

не би смело тако да остане. Заиста, то је грубо кршење и дискриминација тих људи, без обзира на то какво кривично дело су учинили. Члановима њихове породице и браниоцима ово право не би смело бити угрожено.

Такође сте предвидели да не може бити сарадник неко ко је осуђен на 40 година или доживотну робију. То би, с једне стране, могло бити прихватљиво, али, с друге стране, ако знамо да имамо пуно нерешених кривичних дела убистава или покушаја убистава из периода око 2000. године и раније, конкретан случај, рецимо, Милорада Улемека, где би било јако интересантно и јако важно да се расветле одређене чињенице, да он добије тај статус да би могао да изнесе истину. Јер опште је познато да он није осуђен, заправо да осуђен јесте, али да је Ната Месаровић својевремено рекла једну истину пред телевизијским аудиторijумом кад је рекла – добили смо пресуду.

Најинтересантнији у јавности јесте Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика. Много се медијски ово користило, такорећи и злоупотребљавало, али оно што је суштина јесте да сте ви ове измене заправо некако стихијски предлагали, да ту опет није било неког системског рада, јер ви десети, ја мислим, или једанаести пут мењате Законик о кривичном поступку који је донет 2005. године. Од када сте ви министар, ово је, мислим, шеста измена. Или господин Селаковић, али то је ваша власт. То говори о томе да ово није добар основни закон и да коначно треба да се донесе један кодификовани кривични законик. Врло је једноставно: имате незапослене младе правнике, нека свако министарство ангажује по једног, таман да заврши приправнички стаж, да добије задатак да види у оквиру сваког министарства сваки закон, која су то кривична дела, јер ако их нема сто мимо Кривичног законика, онда нема ниједно.

То је требало на тај начин да се уради, а не под притиском, медијским, јавности, друштвених мрежа, невладиних организација и тако даље, да опет доносимо неке законе са именом. То није добро. Имали смо „Алексин закон“, „Маријин закон“, сада „Тијанин закон“. Знате, сада треба да очекујемо да ли ће се, не дај боже, појавити неко још монструознији ко ће, не дај боже, извршити неко кривично дело над неким дететом или немоћним, болесним, старим лицем и тако даље, па да тим именом опет називамо неки закон. Мора то да се ради системски, да свако унапред зна, ако буде спреман да изврши неко кривично дело, да је то већ забрањено у Кривичном законiku.

Када је у питању увођење доживотне казне, поготово тамо где је извршено кривично дело над децом, наравно, нико нормалан не би помислио да такви људи не заслужују најгоре могуће казне које могу да се изрекну, али то на неки начин спутава да се говори о Предлогу закона на један озбиљан стручан и озбиљан политички начин.

Није добро што сте предвидели да за нека кривична дела неће бити дозвољен условни отпуст, односно могућност условног отпуста, да ли ће га бити, то се не зна, јер ви сте заправо предвидели тих 27 година, што се за два-три месеца разликује од оне две трећине када је у питању казна затвора од 40 година. Али не можете ви оставити човека без те

могућности, без те наде да ће можда ипак доживети ту условну слободу. Ако не због њега, можда је он није заслужио због дела које је учинио, али он ће бити тамо у неком затвору и рећи ће – ја никад одавде нећу изаћи, и хватаће прву прилику да убије затворског стражара, јер њега баш брига, он је ту, па је ту. Дакле, мора човек да има неки трачак наде да ће можда једном и нешто позитивно да се деси у његовом животу.

Причали сте овде у вашем уводном излагању о промени казне када је у питању дрога. И шта сте у овом члану 246а предвидели? Ко држи већу количину дроге, казниће се казном од три до десет година, али постоји могућност ублажавања испод законског минимума. Значи, може да има десет тона дроге и неког поткупљеног судију и да добије испод законског минимума. Ово није добро решење. Као што ни повећање законског минимума казне паушално није добро.

Није проблем ни у садашњим прописима, ни у садашњем Кривичном закону када је у питању та најнижа казна, проблем је у великом распону казни. Велики распон казни за готово идентично кривично дело подразумева оно што се дешава у јавности – спрега адвоката и судија, спрега са тужилаштвима итд. и онда постоји неко ко ће за исто дело добити тај минимум, а онај други ће добити максималну казну, а разлика је рецимо од три до 15 година за исто кривично дело. На тај начин је требало сагледавати овај проблем.

Такође, предвидели сте да је посебно кривично дело напад на адвоката. Подсећам вас, госпођо Кубуровић, рецимо да је 2017. године у Крушевцу прегажен чистач улице. Зашто он, или неко, не дај Боже, коме то може да се деси није део овог закона? Зашто само адвокати? Зашто било ко ко ради свој посао није предвиђен овим законом?

Дакле, ми мислимо да држава, осим тога што треба да води рачуна о животу и здрављу сваког појединца, мора превасходно да води рачуна о државним интересима, о националним интересима, о интегритету, територијалном интегритету и суверенитету државе. А данас нема битније ствари у држави Србији од тога да се спречи ова лажна теза да се у Сребреници десио геноцид. Зато смо сви ми посланици Српске радикалне странке поднели амандман, свеједно је чији ћете усвојити; усвојите један од наших амандмана и да се предвиди најстрожа казна. Ми смо предвидели, понудили доживотну робију за сваког ко јавно каже да се у Сребреници десио геноцид. То је начин, ако прихватите наше амандмане, да заштитите и сопствену државу и сопствени народ од љаге која би му могла бити нанета трајно. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Биљана Пантић Пиља.

Изволите.

БИЉАНА ПАНТИЋ ПИЉА: Поштована председавајућа, поштована госпођо Кубуровић, пред нама је данас сет врло важних правосудних закона. Моје колеге су доста тога већ рекле, ја ћу се осврнути само на два предлога закона: један је закон о спречавању корупције и други је предлог кривичног законика.

Што се тиче Предлога закона о спречавању корупције, јасно је да се овим предлогом закона жели постићи ефикаснија борба у спречавању и сузбијању корупције. Овај предлог закона је још један доказ да су ова влада и председник Србије Александар Вучић посвећени борби против криминала и корупције, која је цветала до 2012. године.

Очекивала сам да ће представници бившег режима доћи данас на седницу да нам говоре мало о примерима корупције, у којима имају врло добро искуство. Сетимо се поштењачине Ђиласа, који је увео „Бус плус“, реконструисао Булевар краља Александра, градио Мост на Ади и тиме празнио џепове грађана Србије, али је пунио своје џепове и рачуне својих приватних компанија. Или да говоримо о Радославу Милојичићу Кени, који је док је био на челу Општине Смедеревска Паланка толико огрезао у корупцију да је девастирао Општину. Колико је само горива натањао на рачун Општине и пива попио на терет грађана Србије... Можемо да говоримо и о афери Шутановац („Пашњак“), Живковић („Сартид“), чувеним Пајтићевим аферама („Каменица 2“, „Тесла банка“, Развојна банка). Сви су они изашли пуни џепова, штетили грађане Србије.

Од деловања свих ових политичара и осталих страначких другара ових политичара овде се корупција до 2012. године усталила као нешто природно. Зато се сви они боре против Александра Вучића, који је најавио беспопштедну борбу против корупције и криминала. Не боре се они ни за грађане Србије, ни да Србији буде боље, него за своје џепове.

Овај предлог закона гарантује нулту толеранцију према корупцији, што је један од главних циљева које је поставила ова влада и за овај предлог закона ћу гласати у дану за гласање.

Што се тиче Предлога измена Кривичног законика, проблем је прво био – што нисте донели ове измене раније. Сад је проблем – што сте изашли с овим изменама. Никако, изгледа, не можете никоме да угодите.

Ја се слажем са доста онога што су колеге данас рекле. Јасно је да је досадашњи закон имао благу казнену политику, која очигледно није имала сврху кажњавања, и да је овај закон репресивнији, поштрава се казнена политика и уводе нова кривична дела.

Сетимо се једне ствари, а то је да је сврха кажњавања праведност и сразмерност између учињеног дела и казне. Шта је праведна казна за особу која је убила Тијану, која је силовала и убила Анђелину, која је силовала и претукла Катарину, за особу која је убила Душицу па је потом мртву силовала, која је казна за особу која је убила Тамару или малу Марију Јовановић? Намерно не говорим имена особа која су починиле оваква монструозна кривична дела, него говорим о именима недужне деце.

Причамо о нади коју треба да има починилац оваквог кривичног дела. Не треба да има никакву наду, јер због ове деце треба да се донесе овакав закон и нека о томе мисли део стручне јавности који се противи. Онај ко науди немоћном и физички слабијем не сме да се дочепа слободе.

Сад сви спомињемо разне конвенције, људска права, а нико не говори о људским правима ове деце. Шта је са Сједињеним Америчким Државама, које се воде као колевка људских права, које имају смртну казну?

Сад је проблем што за најтежа кривична дела не постоји условни отпуст. Споменуле су већ колеге пример Велике Британије – једна велика земља, Велика Британија, нема могућност условног отпуста за дела за која је прописана казна доживотног затвора. Зашто ми у Србији морамо бити већи Европејци и већи поштоваоци људских права?

Прича се о хуманости. Којој хуманости? Оној коју учинилац кривичног дела није имао према жртви, него су на свиреп и безобзиран начин починили кривична дела?

Некада смо имали принцип „око за око, зуб за зуб“, па смо имали смртну казну и сада смо цивилизацијски мало одмакли од тога, тако да сматрам да предложена прописана казна доживотног затвора без условног отпуста треба да буде казна која ће могуће починиоце кривичних дела да заустави да не чине оваква кривична дела.

Скоро 159.000 грађана поднело је народну петицију да се донесе овакав предлог закона и сматрам да треба да послушамо грађане и изгласамо овај предлог. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Народни посланик Јелена Вујић Обрадовић има реч.

Изволите.

ЈЕЛЕНА ВУЈИЋ ОБРАДОВИЋ: Председавајућа, поштовани грађани Србије, уважена министарко са сарадницима, даме и господа народни посланици, „Тијанин закон“ – ово је наш дуг према Тијани и свој деци и породицама деце која су жртве најтежих кривичних дела, монструозних злочина. „Тијанин закон“ је у ствари потреба друштва, потреба Републике Србије да заштити сву децу од напасника, од убица и од силоватеља.

Све моје колеге посланици и ја као народна посланица свакако смо представници свих грађана Србије, али ниједног тренутка не могу да видим оправдање да се за најтеже починиоце кривичних дела не уведе доживотна казна затвора.

Посланици Јединствене Србије Драгана Марковића Палме подржаће све предложене законске предлоге. Подржаћемо, дакле, измене и допуне Кривичног законика, измене и допуне Законика о кривичном поступку, као и измене и допуне Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, као и Закона о извршењу кривичних санкција. Такође, и предлоге које је поднео Високи савет судства. Дакле, ради се о кадровским решењима, о избору председника судова и судија које се по први пут бирају на судијску функцију, свакако уважавајући струку. Ми смо на Одбору за правосуђе разматрали ове предлоге, тако да ће Посланичка група ЈС подржати и све предлоге Високог савета судства.

„Тијанин закон“ или измене и допуне Законика о кривичном поступку – најстрожа казнена политика за оне који су починили кривична дела, односно доживотни затвор за убице деце, без могућности условног отпуста.

Поставља се често питање и већ данима у медијима поставља се питање да ли је увођење доживотног затвора хумано. Људски није, али ако узмемо у обзир висину кривичног дела и тежину кривичног дела које је

починилац извршио, сматрам да не постоји никакво оправдање за децу која су страдала оваквим кривичним делом, као и за њихове породице и да не постоји, да кажем, довољно висока казна која би могла да им надокнади жртву или дете.

Јединствена Србија Драгана Марковића Палме подржаће „Тијанин закон“. Свакако да ћемо гласати и за све измене Законика, јер велики број деце и младих у последње време нестане. Јединствена Србија бори се за стабилну и безбедну породицу и за безбедност деце, тако да овим путем желим да као представник грађана апелујем и на све грађане Србије да морамо као друштво да подигнемо моралне вредности пре свега и да починиоцима кривичних дела не оставимо ни минимум оправдања за учињено кривично дело.

Такође, када је у питању судска пракса, поставља се питање зашто су се досад доносиле различите кривичне санкције. Судство се у једном сложило, а то је да је постојала блага казнена политика.

Не бих даље полемисала о представницима различитих невладиних организација или представницима грађана који су се противили доношењу ових измена које се односе на „Тијанин закон“, јер сматрамо да оправдања нема и да су за четири године апсолутно могли да присуствују свим радним групама и телима и дају своје мишљење, а не да се сада успротиве, јер, свакако, неко је морао бити иницијатор. То је Фондација „Тијана Јурић“. Отац Тијане Јурић је родитељ жртве управо једног таквог учињеног кривичног дела и његов предлог, иницијативу подржало је 158.000 грађана, што је пет пута више него што је потребно да би се овај предлог нашао у процедури у Народној скупштини.

Међутим, поставља се друго питање, а то је да ли институције које се односе на ментално здравље људи могу унапред да препознају и спрече починиоце кривичних дела. Сматрам, као посланик, као правник, да је то један јако велики проблем, јер дуго се чека, и ако се некад препознаје у понашању и карактеристикама, чак и у неким пријавама да неко изврши кривично дело, да би био или санкционисан или смештен у одређену установу за лечење, тако да сматрам да је то погубно код извршења кривичних дела.

Када је у питању условни отпуст за учиниоце најтежих кривичних дела, ту апсолутно сматрам да после толико година, да узмемо у обзир и 20, 30 година, починилац таквог кривичног дела просто не може да се социјализује и да се врати у нормалне токове друштва. И питање је, када је једном учинио такво кривично дело... Тачно је да је он издржавањем казне на неки начин ту своју казну и одслужио, али питање је да ли би таква особа поново починила кривично дело. Зато сматрам да за најтежа кривична дела треба увести доживотну казну.

На дневном реду имамо и Предлог закона о спречавању корупције, као и измене и допуне Закона о извршењу кривичних санкција и Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела. Сматрам да је о овоме овлашћени предлагач Одбора за правосуђе и наш колега из Посланичке групе Јединствене Србије Петар Петровић образложио да ћемо све ове

предлоге закона подржати. Ми смо то на Одбору за правосуђе и разматрали, тако да то сматрам апсолутно оправданим.

Било је такође и полемика колега зашто у континуитету доносимо ове законе. Просто, годинама се стајало у статусу кво.

Уважена министарка, апсолутно имате подршку Посланичке групе Јединствена Србија, јер сматрам да нешто што је годинама занемаривано или, рецимо, укидано, додавано, ви сте осмелили за те реформе правосуђа. Свидело се то неком или не, али заиста све што радите радите у корист грађана Србије, у корист наше деце. Сада сте најавили да ће се пред скупштинском процедуром наћи измене и допуне Закона о извршитељима, када су у питању дугови за комуналне услуге, да то није довољна висина да би се неком одузела непокретна имовина или кров над главом, тако да свака част. Очекујемо да ће и тај закон ући у скупштинску процедуру.

Апсолутно имате подршку за све ове законе Посланичке групе Јединствена Србија, која ће у дану за гласање подржати све ове законе. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има народни посланик Вера Пауновић.

Изволите.

ВЕРА ПАУНОВИЋ: Поштована председнице, поштована министарко и гости, поштовани народни посланици, кривично право има за циљ заштиту најважнијих вредности и добара једног друштва. Као такво, оно мора да прати појаве у друштву и да буде тако подешено да извршава и функцију сузбијања вршења кривичних дела, али и да делује превентивно, да се праведном осудом пошаље порука потенцијалним учиниоцима кривичних дела да ни не покушавају да их учине.

Као што је познато, наша држава је, пратећи европске трендове, већ одавно укинула смртну казну као најтежу санкцију за најтежа кривична дела. Она је замењена увођењем могућности за већи законски максимум затворске казне од по 20, а затим и од 30 и 40 година. Међутим, од увођења тих измена прошло је већ скоро две деценије, па и више. Пракса је показала да поједини починиоци чак ни после вишедеценијског лишења слободе не презају да одмах након одслужења казне понове ранија кривична дела, односно да се ради о потпуно асоцијалним појединцима на које ни кривичноправне ни моралне норме немају утицаја, а да правни систем за такве случајеве нема адекватног одговора.

Мишљења сам да се управо овим изменама и допунама неколико закона из области кривичног права долази до адекватније могућности да се судски систем избори са различитим облицима кривичних дела и социјалнопатолошких појава у друштву.

Свакако, централно место у данашњем пакету предложених решења имају измене и допуне Кривичног законика. Њима се отвара могућност да се у случају одређеног броја најтежих кривичних дела починиоцима изрекне и казна доживотног затвора. О овоме је већ било доста речи и вођене су бројне дебате како међу посланицима правне струке тако и међу обичним грађанима. Мислим да су исправне намере увођења доживотног

затвора за најтеже облике кривичних дела према деци која су као крајњу имали смртну последицу.

Међутим, сви смо сведоци да су поред деце као најрањивије друштвене групе у последње време и стара лица све чешће жртве најбруталнијих злочина почињених из најприземнијих мотива, а најтужније је од свега што се неретко ради о насиљу деце над родитељима. Као што сматрамо да нема оправдања за монструозне злочине над децом и да починитељи таквих дела треба да трајно буду изопштени из друштва и до краја живота испаштају за сва злодела, такође сматрамо да исте принципе треба усвојити и када су у питању стара и немоћна лица, која то никако нису заслужила у позним годинама живота.

У том смислу, Посланичка група ПУПС поднела је неколико амандмана којима би се текст предложених измена допунио у овом правцу и очекујемо, ако се већ не усвоје сада, да ове идеје буду узете у разматрање у неком наредном периоду.

С друге стране, мислим да је увођење доживотне затворске казне учињено на један одмерен начин, да се није ишло у претерану репресију њеним увођењем у превеликом броју кривичних дела, а да је уведено правило да се она не може изрећи ако постоје основи за ослобођење од казне или за њено ублажавање.

Поред ове кључне измене код појединих кривичних дела, повишене су казне, то бих посебно истакла, за она кривична дела која се односе на опојне дроге. Мишљења сам да су у борби против ове пошасте која уништава људске животе дозвољена апсолутно сва легитимна средства, па тако и знатно строже кажњавање починитеља у вези с овим кривичним делом.

Строже кажњавање предвиђено је и у случајевима вишеструког поврата. Мислим да је и то једно решење које је на месту, јер ако се за једном учињено кривично дело увек може наћи макар и вербални изговор, када се то са чињењем умишљаја понавља више пута, ту више нема никаквог оправдања и такви појединци морају бити одстрањени из друштва на дужи временски период.

Поштовани народни посланици, поштовани грађани Србије, Посланичка група ПУПС сматра да су предложена законска решења у интересу заштите, на једној страни, најугроженијих друштвених група, а на другој правде и слободе свих нас грађана и стога ће у дану за гласање дати своју подршку за усвајање свих закона из овог сета закона. Захваљујем на пажњи.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има посланик Бранимир Јовановић.

БРАНИМИР ЈОВАНОВИЋ: Поштована председнице Скупштине, поштована министарко, представници Владе, колегинице и колеге, измене и допуне Кривичног законика које су изазвале највећу пажњу у јавности односе се заправо на најтежа кривична дела, за која је сада предвиђена казна затвора доживотно, а за која је досад било предвиђено од 30 до 40 година.

Сваки злочин који својом окрутношћу шокира јавност изазове увек такву реакцију да се често запитамо да ли је максимална казна затвора од

40 година довољно строга. Знамо да је Радна група Министарства правде још пре четири године разматрала могућност увођења доживотног затвора и, заиста, тада су била подељена мишљења стручне јавности и бурне реакције у ставовима оних који су били за и против овакве одлуке.

Нажалост, у претходних неколико година догодило се неколико сурових убистава, пре свега деце, немоћних особа и жена. Тако је и потекла иницијатива, коју је званично подржало 160.000 грађана Србије, да се уведе доживотна казна затвора.

Скоро у свим европским државама прописана је доживотна казна затвора и она је уведена углавном као замена за смртну казну, која је брисана из свих кривичних закона држава које су чланице Савета Европе.

Степен репресивности кривичних санкција може бити различит. Он може ићи од судске опомене, па до смртне казне. Највише полемике и највише расправе баш је било око смртне казне, која је код нас укинута пре 17 година и замењена максималном казном затвора од 40 година.

Ова измена и допуна Закона подразумева сада казну доживотног затвора и он треба да има за циљ да се оствари праведност и сразмерност између учињеног дела и тежине кривичне санкције.

Навешћу два примера. Рећи ћу за први пример да је најдужа затворска казна изречена у Шпанији 1972. године када је двадесетдвогодишњи младић осуђен на 384.912 година затвора због кривичног дела преваре јер није испоручио 40.000 писама.

Други, такође драстичан пример долази из САД, где је Џејмс Холмс из Ауроре осуђен на 12 доживотних казни затвора и 3.318 година затвора, без могућности помиловања, јер је 2012. године у биоскопу током пројекције филма убио 12 људи и ранио 70 људи. Судија који је изрекао пресуду рекао је, цитирам: „Оптужени није заслужио сажаљење. Намера суда је била да оптужени никада више не изађе на слободу и у друштво“.

Ове примере навео сам због тога да покажем да и наше друштво не треба да покаже толеранцију према починиоцима најтежих кривичних преступа, али казну доживотног затвора не посматрам само као ретрибуцију, она треба да има и сврху превенције, односно сама чињеница да постоји казна доживотног затвора у нашем законодавству треба да одврати потенцијалног починиоца да изврши одређено недело. Такође, мислим да ова врста казне учвршћује и поверење грађана у правни поредак.

Ако упоредимо праксу других земаља, видећемо да су нека законодавства прилично ригорозна, као што је, рецимо, случај у Канади где се доживотна казна затвора може изрећи чак и за саобраћајне деликте. С друге стране, најблаже законодавство је у Норвешкој и навешћу случај где је Андерс Брејвик осуђен на 21 годину затвора иако је убио 77 људи.

Наша земља је потписник Конвенције о људским правима и добро је што смо следили праксу Европског суда и што постоји могућност условног отпуста за осуђенике који су осуђени на казну доживотног затвора, наравно у оним случајевима где је то прописано законом. Навешћу да ово није обавеза, већ само могућност, односно сваки осуђеник који је осуђен на доживотни затвор има могућност да после 27 година

упути молбу, а на суду је да одлучи да ли ће ту молбу прихватити или неће прихватити. Мало је земаља које су прописале доживотни затвор без права на помиловање и условни отпуст, и то је свега пет земаља у Европи, то су Велс, Холандија, Словачка, Бугарска и Енглеска.

Члан 344а предложеног закона подразумева и строже казне за изгреднике на спортским догађајима. Као велики љубитељ спорта, морам да се осврнем на ово. Деценијама уназад је погоршана безбедносна ситуација на нашим стадионима и у халама и зато оправдавам оштрију казнену политику према изгредницима на спортским догађајима. Трибине су место за навијаче, не за хулигане и зато треба да се обрачунамо са хулиганима. Спортисти најбоље представљају нашу државу у свету и морамо због тога управо да створимо услове да спортски догађаји протичу без инцидената. Често се након важних спортских догађаја више прича о инцидентима и изгредницима, а не о самом резултату или игри. Као пример, навешћу вечите дербије у фудбалу и у кошарци, а у последње време видели смо да се о томе причало и о финалу АБА лиге, што је само нашкодило репутацији наше домаће кошарке.

На дневном реду је и закон о спречавању корупције. Сматрам да постоји потреба да се одређен број одредаба прецизира и појасни, који се односи на садашњи закон који се односи на Агенцију за борбу против корупције, а на будућу Агенцију за спречавање корупције. Сматрам да је важно да успоставимо један институционални оквир и да такав систем даје дугорочне резултате у сузбијању корупције. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Мирјана Драгаш.

Изволите.

МИРЈАНА ДРАГАШ: Хвала.

Поштована председнице Народне скупштине, поштована госпођо министре, народни посланици, у сету закона из првог претреса изузетно важним сматрам Предлог закона о изменама и допунама Кривичног законика и рекла бих неколико реченица о том предлогу. О свим предлозима закона из овог сета говорио је представник Посланичке групе СПС Неђо Јовановић и он је потврдио позитиван однос наше посланичке групе према свим предложеним законима у овом сету. Међутим, када је реч о самом овом закону, просто осећам потребу да се на одређен начин прикључим дискусији која је већ у току данашњег дана на неки начин изложена овде, али истовремено и да кажем неки свој лични однос према овом великом друштвеном проблему и значају овог закона.

У нашем правосудном систему већ одавно нема смртне казне за најтежа кривична дела. Код оваквог решења ишло се једном логиком усклађивања нашег закона са распрострањеном европском регулативом, као и за хуманизовањем репресивних мера. На одређен начин можемо разумети једну такву тенденцију и демократизацију и релаксацију самог правосудног система. Само мали број држава у Европи задржао је смртну казну. Она је замењена дуготрајном временском казном, обично на 30–40 година, што је и код нас примењено.

Међутим, у животу се срећемо и са разним кривичним делима која су екстремна по својој суровости, која доводе и до смртог исхода на најбруталнији начин. Најпроблематичније је то када се насиље изврши над славим и незаштићеним лицима која се сама од насилника никако нису могла одбранити. У питању су деца, малолетна лица, труднице, немоћна лица.

Истичем још једном, мада је то овде већ речено, да је Фондација „Тијана Јурић“ још 9. новембра 2017. године Народној скупштини поднела иницијативу за измене и допуне Кривичног закона, коју је већ до тада својим потписима подржало близу 160.000 лица. Ова бројност указује да су грађани у великој мери били незадовољни Кривичним законом, висином казни које се изричу за најтежа кривична дела извршена над немоћним лицима а са смртним исходом.

Мора се имати, такође, у виду да је још 2015. године при Министарству правде формирана стална професионална група која се бавила разматрањем увођења доживотне казне, која би заменила сада најтежу важећу казну затвора од 30 до 40 година трајања.

Поводом овог предлога, познато је да се у великој мери узбуркала стручна јавност, демократска јавност. Појавила су се различита мишљења која су била против ове најтеже репресивне мере. Стручњаци су, као и многи други, видели нехуманост над извршитељима насиља и убистава деце, немоћних и слабијих од њих, али грађани су били згрожени извршењем најтежих кривичних дела, суровим убиствима нејаких, а нарочито још ако су извршена у поврату.

Поставило се питање како заштитити децу, како заштити труднице и слабе, односно насилнике одвратити од насиља. Најбољи одговор ове мере су у ствари предложене промене. Казна доживотног затвора треба у потпуности да замени постојећу најтежу казну, и то за тешко убиство, силовање, обљубу над немоћним лицем и обљубу над дететом. Ја се са тим слажем, јер одакле право насилнику за извршено најбруталније насиље, оног ко слабијег мучи, иживљава се над њим и најзад га убије, а да касније не буде адекватно кажњен, да очекује разумевање или самилост.

Сврха кажњавања треба да буде остваривање праведности и сразмерности између учињеног дела и тежине казне, али она мора да има и сврху одвраћања од извршења најтежих кривичних дела. Притом се и даље задржао обазрив, хумани однос. Међутим, он мора да искаже и став државе, који мора да буде јасан, прецизан и прилично упозоравајући, али, у сваком случају, да буде у складу са процесима који се догађају у друштву, као и, на концу, са мишљењем јавности и грађана, који су заплашени најтежим кривичним делима.

Имајући у виду тежину ове казне, као и њену изузетност, предвиђена су и нека њена ограничења, а ту су у питању само најтежа кривична дела, али се не мора изрицати лицима млађим од 21 године, као што је закон предвидео. Наиме, овде се у предложеном закону предвиђа да се починиоцу најтежег кривичног дела млађем од 21 године не мора изрећи ова кривична мера. Тежина кривичног дела је најгора, најсуровија, убијено лице није имало могућност за наду, није имало шансу ни на какав

живот. У предлогу закона имало се у виду да однос према млађим лицима мора да буде блажи, у уверењу да је реч о младој особи, која може проћи ресоцијализацију и са надом да се може наћи на добром путу живећи у слободи. То могу да разумем. Могу да разумем и да млад човек може да се измени, да може да има будућност и зато му се пружа шанса, али се питам зашто шансу није имала жртва и да ли је то онда у складу са тежином извршеног дела.

Затим, када је реч о мерама у односу на које се не може изрећи казна доживотног затвора, Предлог закона је предвидео да она може да буде предвиђена за случајеве тешког злочина, а када постоји законски оквир за ублажавање казне или ослобађање, што указује на флексибилнији однос, један приступ да тамо где постоји могућност ублажавања ова најтежа мера не буде примењена. То је, како је закон предвидео, прекорачење границе нужне одбране у покушају, битно смањена урачунљивост, добровољни одустанак итд.

Наравно, с тим у вези, предвиђен је различит условни отпуст код примене доживотне казне, који је нешто повећан у односу на раније предвиђену меру, не нешто драстично али ипак јесте повећан, и он је на неки начин и упозоравајући.

Али уз нову меру, доживотни затвор, уведен је један нови институт, а то је могућност опозива, односно условног отпуста, и то се може сматрати на неки начин и ублажавањем ове најтеже мере. Зашто ово наглашавам? По мом мишљењу, за сурове убице постоји и даље, условно речено, помиловање, могућност самилости или могућност разумевања, те условни отпуст после неких година проведених у затвору даје нову шансу. За убијене помиловања није било, није било ни милости код извршења кривичног дела. И какав мора бити човек који најгоре напада недужне и од себе слабије?

Зато бих рекла, подржавам Предлог измена и допуна закона, залажем се у сваком случају за друштво које ће заштити невине и нејаке, а посебно децу. Деца у сваком сегменту у кривичноправном систему, у систему правне заштите морају имати највиши облик правне заштите у сваком погледу. Када друштво показује појачане облике насиља или агресивности, када се те појаве јављају, преступници се морају оштро казнити, јер је то добра форма и одвраћања од насиља, односно превенција, али истовремено и репресија која указује на нови правни оквир у држави. Ми свакако тежимо да наш систем што боље уредимо, да сузбијемо криминал и насиље и живот овде учинимо што безбеднијим.

Овај предлог закона и предложени сет закона у овом пакету иду ка остварењу јачег правосудног система, што обезбеђује већу сигурност грађана у држави и усклађеност наших закона са законима ЕУ, али свакако поштујући све појаве које се догађају у друштву и радећи у смислу заштите грађана и обезбеђења бољег живота. Зато подржавам ове мере које су предложене, као и све предложене правне законе из овог сета. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Последњи говорник за данас је Јахја Фехратовић.

Пошто нисмо продужили рад, тиме ћемо завршити данашњу расправу.

ЈАХЈА ФЕХРАТОВИЋ: Хвала.

Поштована председавајућа, поштоване колегинице и колеге, као што је већ много пута данас казано, „Тијанин закон“ или измене и допуне Кривичног законика једна су од најважнијих ствари које овај скупштински сазив има пред собом. Не мислим да има иједног народног посланика који не подржава овакве измене и допуне, а чули сте такође да ће народни посланици Странке правде и помирења свакако здушно подржати измене и допуне овог закона.

Такође, на дневном реду јесте закон о Агенцији за борбу против корупције. На ову дискусију ме је подстакла сама министарка када је данас говорила да статистика и анализе суђења и пресуда у нашим судовима говоре да преко 50%, чини ми се, јесу условне осуде итд.

Мислим да смо у дилеми, барем када је у питању укидање одговорности пред Агенцијом за борбу против корупције локалних органа одлучивања, зато што у суштини на локалу највећим делом постоји та спрега корупције тужилаштва и судства, која доводи до тога да одређени локални функционери годинама исцрпљују градске, општинске буџете, а да за то буду условно осуђени или скоро никако осуђени. Рецимо, имамо таквих случајева јако пуно у Тутину и Сјеници, чак и дан-данас постоје неке кривичне пријаве које стоје у тужилаштвима против доста озбиљних руководиоца локалних власти.

Један од добрих механизма био је управо овај део којим се бавила Агенција за борбу против корупције, да се макар некако натерају ти локални властодршци да одговарају пред судовима и да имају неку врсту страха и савести да ће, уколико наставе тако брутално да искоришћавају локалне буџете, ипак доћи до некакве правде и осуде онога што су радили.

Нажалост, наши судови и тужилаштва нису лишени тог утицаја и зато понављам да је корупција, чини ми се, на локалним нивоима још присутнија и да је на локалним нивоима, по мени, можда требало оставити да ово постоји као посебна одредба, иако то можда компликује рад Агенције за борбу против корупције.

Такође, све остале мере које су дате као важне у подизању кривичне одговорности и превенције јако су добре, јако важне и доприносе томе да како-тако наш систем буде уређенији. Зато је врло важно да дође до суштинске имплементације свих ових законских решења. Ово говорим и из личног искуства, јер смо неколико пута имали прилику пред судовима видети да су законска решења у ствари законска на папиру, а да много тога зависи од судије, од тужиоца, који жели да на један или други начин спроведе ту законску одлуку или је једноставно занемари.

Још једном, заиста, апел, јако се пуно учинило од стране Министарства правосуђа, али да се још више дигне позорност на тужилаштва и судове у мањим срединама, локалним срединама, посебно када је у питању спрега корупције, криминала и других криминогених елемената. По мом мишљењу, због тога је можда лоше што се укида да

локални властодршци или органи власти не бивају третирани овим новим овлашћењима Агенције за борбу против корупције. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Овом дискусијом завршавамо данашњи рад и настављамо сутра у 10.00 часова. Хвала.

(Седница је прекинута у 18.05 часова.)